

U37797 P. 34-10. Baileys

Title - MUNTAKHIB KULLIYAT - E - ZAFAR .

Author - Akbar Zafar Mohd. Shaj' ud din, Zafar
Rajjikan - Munshi Nawaz Kishore (Kaukhar) .

Date - 1912

Pages - 184

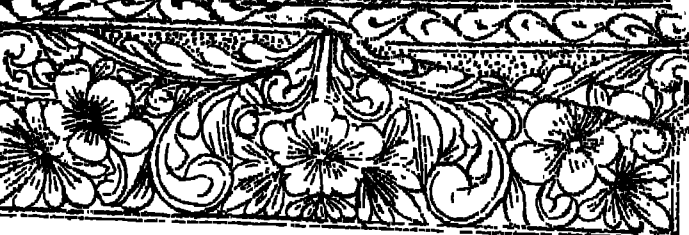
Subject - Urdu Language - Githikah Kalam

صفت میکوه مرکا فصل غلامین و زنان
بهر خون سعیدین و کسان

کلیک طبع

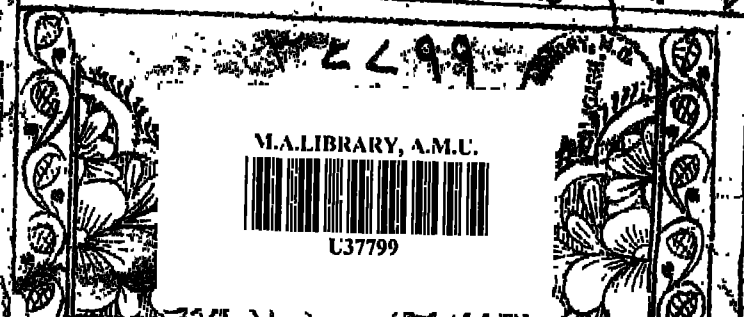

مطالع مندی نوک شوق و کاینه
بطن و طبع و کاینه

Handwritten text in Urdu script, likely a library or collection note, located at the top of the page.

M.A. LIBRARY, A.M.U.

U37799

بسم اللہ الرحمن الرحیم
 روایت الف جلد اول

Handwritten text in Urdu script, likely a library or collection note, located below the title.

کیا پائے کہ ذات کو او سکی کوئی ظفر
 دان عقل کا نہ دخل نہ ہرگز دلیل کا
 مردہ ای دل کہ مری پاش یا گرد
 اسلحہ صید کہ عشق نہ ہم سے

Handwritten text in Urdu script, likely a library or collection note, located at the bottom of the page.

Extensive handwritten text in Urdu script, likely a library or collection note, located on the right side of the page.

شکرا حال جگر سوز غریب عاشق کا
 شہ ناکو فوس جاز دی سوز
 چارہ گری سینہ لہجہ جھکی تیر
 شکے نالوں کو مرے ہو گئے تیر پانی
 شعلہ فانی کا گیسو کھینچ کر
 سیر کیا ہے پری کت رہ دین کر
 ہوں وہ آرا دے چون سرو کی خاطر
 ہارات ہمایوں نے دھوئے دین کا
 جہد کی صانع قدرت تو دیر اس
 کھانہ کھانے کے لئے

ہا ہی افسوس کچھ غم نہوا پر نہوا
 چشم پر آب تو اک دم نہوا پر نہوا
 کار گر زخم پورم نہوا پر نہوا
 سر تر گان تیر تازہ نہوا پر نہوا
 سب سے پہلے تیرا حکم نہوا پر نہوا
 قدر تقسیم مرا ختم نہوا پر نہوا
 شور و نالہ مرا ہر قسم نہوا پر نہوا
 کس نے نہوا پر نہوا پر نہوا
 کس نے نہوا پر نہوا پر نہوا

میں ادھر سے ادھر سے
 کھر چھوڑ دی کب گردش ایام کیسکا
 کیا کام ہو نہیں جای ہوا رام کیسکا
 چھلا جو پیرا دیکھا لب بام کسی کا
 وہ کرتی میں آرام سدا غیر کے گھر میں
 شب ہمارے سر شکر گدھن بہ نہ نکلا

میں ادھر سے ادھر سے
 کھر چھوڑ دی کب گردش ایام کیسکا
 کیا کام ہو نہیں جای ہوا رام کیسکا
 چھلا جو پیرا دیکھا لب بام کسی کا
 وہ کرتی میں آرام سدا غیر کے گھر میں
 شب ہمارے سر شکر گدھن بہ نہ نکلا

ہا ہی افسوس کچھ غم نہوا پر نہوا
 چشم پر آب تو اک دم نہوا پر نہوا
 کار گر زخم پورم نہوا پر نہوا
 سر تر گان تیر تازہ نہوا پر نہوا
 سب سے پہلے تیرا حکم نہوا پر نہوا
 قدر تقسیم مرا ختم نہوا پر نہوا
 شور و نالہ مرا ہر قسم نہوا پر نہوا
 کس نے نہوا پر نہوا پر نہوا
 کس نے نہوا پر نہوا پر نہوا
 میں ادھر سے ادھر سے
 کھر چھوڑ دی کب گردش ایام کیسکا
 کیا کام ہو نہیں جای ہوا رام کیسکا
 چھلا جو پیرا دیکھا لب بام کسی کا
 وہ کرتی میں آرام سدا غیر کے گھر میں
 شب ہمارے سر شکر گدھن بہ نہ نکلا

میں ادھر سے ادھر سے
 کھر چھوڑ دی کب گردش ایام کیسکا
 کیا کام ہو نہیں جای ہوا رام کیسکا
 چھلا جو پیرا دیکھا لب بام کسی کا
 وہ کرتی میں آرام سدا غیر کے گھر میں
 شب ہمارے سر شکر گدھن بہ نہ نکلا

دور تری چون کی عجب استیلا قدر گر فکرین ہو راہ کو توشہ کار و فکر باز می تری با تھوینج کل غم و غمش نویگار پر خاک کے دھندلے دھندلے کیا حزن و بان پر تری آیا خاک کا رخ کیا جا رہی تھی قفس پر کیا دشت چوین اک غم و غمش پر آؤ ہن جہان	ہو چلو دھندلے میں اک اور ہی جلوہ نظر ای غم و غمش پر دیکھتے ہو رہے سفر آنکھوں میں سیر دیکھ کر گدہ ہوا دور اک غم و غمش پر کو چو ہستی میں دھندلے کلیر غم و غمش پر کیا دشت چوین جو خاک سیراج بکھولا نظر آیا جو آج جہان میں دھندلے پر خیر آیا
---	--

اس کو پہ پہ سر مار کر دھندلے کوئی ہو کسا قلم اول و ثانی کہ مر آتشک یہ دل ہی تھا نادان سر دھندلے بلبل بھی تھی جان باغ پر دھندلے لا رہی تھی کام آغا دھندلے یہ سہنم ہم بھی گل کنت جگر آدھ دھندلے	لو بستر راحت پہ دھندلے کوئی ہو اک آکھی جھپکتی تھی دھندلے کوئی ہو یہ دل ہی تھا نادان سر دھندلے بلبل بھی تھی جان باغ پر دھندلے لا رہی تھی کام آغا دھندلے یہ سہنم ہم بھی گل کنت جگر آدھ دھندلے
سنائی میں اتنا تو نہ بھرا تا طفر میں دل گر چہ مرے پاس نہ ہو تا کوئی ہو	

دور تری چون کی عجب استیلا قدر
گر فکرین ہو راہ کو توشہ کار و فکر
باز می تری با تھوینج کل غم و غمش
نویگار پر خاک کے دھندلے دھندلے
کیا حزن و بان پر تری آیا خاک کا رخ
کیا جا رہی تھی قفس پر کیا دشت چوین
اک غم و غمش پر آؤ ہن جہان

اس کو پہ پہ سر مار کر دھندلے کوئی ہو
کسا قلم اول و ثانی کہ مر آتشک
یہ دل ہی تھا نادان سر دھندلے
بلبل بھی تھی جان باغ پر دھندلے
لا رہی تھی کام آغا دھندلے یہ سہنم
ہم بھی گل کنت جگر آدھ دھندلے

سنائی میں اتنا تو نہ بھرا تا طفر میں
دل گر چہ مرے پاس نہ ہو تا کوئی ہو

دل کو چھو کر دل پہ لکھو کہ میں ہوں تیرا
دل کو چھو کر دل پہ لکھو کہ میں ہوں تیرا
دل کو چھو کر دل پہ لکھو کہ میں ہوں تیرا
دل کو چھو کر دل پہ لکھو کہ میں ہوں تیرا

در درم تیرے چو تیرے ہو لعل لب اعدا	در در دل آپ کو عاشق فرستایا
در یہ قتل مہین سیر کوہ قاتل او دل	تیرے ابرو کو جو چھو لیتا تو ڈرایا ہوگا
بخیلا تو نہیں ہوتے ہیں ظفر وہ برہم	زلف کو ہاتھ کس تو نے لگایا ہوگا
زلف میں بل اور کاکل پر چمچ کر اوپر چمچ کر	وہ ہوئی سرکش یہ ہوئی پرہیز کر اوپر چمچ کر
دیکھو تو تاب الم ہر دو دیکھو بچہ دم سحر	دیکھو تو کیا عشق میں ہم چمچ کر اوپر چمچ کر
چمچ کر وہ کرتا یاری باتیں ادھی چمچ کی سار	کلین کر چمچ کر کیا ہم چمچ کر اوپر چمچ کر
دل تو کندہ ہم میں بھنسا جان اسیر دام بیا	عشق کے ہاتھوں میں مچ کر اوپر چمچ کر
یار زبک چمچ کر بکریا نہ چھو چمچ کر کو سحر	ہو گیا انیا اور دی عالم چمچ کر اوپر چمچ کر
دونوں طرف کو تار نظر کے کھینچے ہیں دو نظر	خوب چمچ کر نہیں ہر باہم چمچ کر اوپر چمچ کر
سو تیرا کر صوف کا خم تو بھول گیا کوئی سحر	یوں تو بڑا اوستہ رستم چمچ کر اوپر چمچ کر
زلف نہ کھل کر چمچ کر یہ ماری چمچ میں لاتی دگر بکار	چوٹی کھلی تو اوپر ہی اسد مچمچ کر اوپر چمچ کر
جو بکریا چمچ کر اوپر سحر گو نہ دھڑکا نہ دھڑکا	دل نہ جانا آج سحر چمچ کر اوپر چمچ کر
عشق ظفر کو رکھ دھندلاو کے کھوڑ چمچ کوئی کیا	
ایک کھلا تو دوسرا کھل چمچ کے اوپر چمچ کر	
اتک کا قطرہ فقط کھیا صاف گو سنا	بلکہ تخت دل یہ ہے یا تو تاحر سنا
صبر دم گلشن میں آیا می کشی کو کیا وہ	ہر گل لالہ جو ہے یکدست ساغر سنا

دل کو چھو کر دل پہ لکھو کہ میں ہوں تیرا
دل کو چھو کر دل پہ لکھو کہ میں ہوں تیرا
دل کو چھو کر دل پہ لکھو کہ میں ہوں تیرا
دل کو چھو کر دل پہ لکھو کہ میں ہوں تیرا

دل کو چھو کر دل پہ لکھو کہ میں ہوں تیرا
دل کو چھو کر دل پہ لکھو کہ میں ہوں تیرا
دل کو چھو کر دل پہ لکھو کہ میں ہوں تیرا
دل کو چھو کر دل پہ لکھو کہ میں ہوں تیرا

ان وقت کی باتیں ہیں جو دکھائی جا رہی ہیں
 تو میری دل ناتوان دیکھ آہ کوست چھوڑ دو
 ات تیری کشتے کا سوز دل کنہا نام لکھی
 اے ظہر آخبر میں ہیں شیر تر آہ سے
 وہ بے حجاب جو کل پی کو یان شراب آیا
 ادھر خیال مر دہلین زلف کا گدرا
 خیال کسکا سما یا ہے دیدہ دل میں
 تھارے نقش کت پاکے پوسے لینے کو
 وہ رخ صفا ترا آئینہ رو برو جسکے
 جب یا طرہ شکین کا تیری دہلین خیال
 ترا سخن ہی طعنے کہ سانسے تیری
 ہوئی خموش سخنور کچھ جواب آیا
 چشم میں نہ بار کوئی کہ اس بت گمراہ کا
 کون سی میکش کی دعوت ہے دشمنوں کی
 خیال کا جل سمجھو اس نیکو کی قریب
 اکستان کا خط نہیں یہاں آتا ہر نظر
 وہ مریخ تیرا ہوں دل کا لفظ ہوا
 یہ عصا تیری ہے ہنگام پیری کا
 گور براد کے رہا محشر تلک جلتا ہوا
 اے ظہر آخبر میں ہیں شیر تر آہ سے
 وہ بے حجاب جو کل پی کو یان شراب آیا
 ادھر خیال مر دہلین زلف کا گدرا
 خیال کسکا سما یا ہے دیدہ دل میں
 تھارے نقش کت پاکے پوسے لینے کو
 وہ رخ صفا ترا آئینہ رو برو جسکے
 جب یا طرہ شکین کا تیری دہلین خیال
 ترا سخن ہی طعنے کہ سانسے تیری
 ہوئی خموش سخنور کچھ جواب آیا
 چشم میں نہ بار کوئی کہ اس بت گمراہ کا
 کون سی میکش کی دعوت ہے دشمنوں کی
 خیال کا جل سمجھو اس نیکو کی قریب
 اکستان کا خط نہیں یہاں آتا ہر نظر

کر یہ ہنگام ولادت کیون ہو ہر طفل کو
 بے شہرت کوئی ہو تو دین ہم دونوں گد
 عکس ہو آتشین ساقی کا دریا میں
 جو ہوا دنیا میں پیدا تو وہ گر پیدا ہوا
 دیکھو چھر پر گرا چھر شہر پیدا ہوا
 ہمسرہ خورشید تابان ہر جھنڈو پیدا ہوا
 حق میں پروانوں کے تھا اک تیزہ پر خورشید شہر
 شمع کے سر پر جو شعلہ اسے ظفر پیدا ہوا
 رات بھر مجھ کو غم یا رز سو فیروزیا
 شمع کی طرح مجھے رات کٹی سولی پر
 یہ کراہتا بیمارالم درد کے ساتھ
 اے دل آنا تو سویا کیا آرام سوتا
 میں وہ مجنون کون کہ زندہ نہیں گیا کوئی
 سو دن میں کیا کمری پاؤں کو کوئی نہیں
 یاس و غم رنج و قلب میر ہو سے دشمن جان
 اسے ظفر شب انھیں دو جا رہے سو فیروزیا
 نہ درویشوں کا فرقہ جا پڑے تاج شاہا
 کیا تو نہیں مہر کیا تو مت لکھ لکھ کوئی
 غنیمت جان دم گذری کیست کیست
 مجھ کو ہوش دی اتنا رہنم تھیں دیوتا
 ہمارے دل پہ نقش کا لکھ پڑے تیرا فرمانا
 دید جا ساقی پان شکن بھر بھر کے چمانا

[illegible]

شوق کا بوسہ پا پسو نہ چنانہ قدسوں تر
 چشم میں آنسو کمان خبر دیو ایچہ ہا
 جب دکھایا تو فریاد اپنا قدر عینا باغ میں
 دل میں اک نکسا مارا جو کیسی پایہ
 پہلوان عشق کا کیا پوچھتو ہو مجس و حال
 کاروان تیرے پہنچا اور سارے سفر

اور تبدیل قوانین غزل لکھنے کا حق
ہاتھ میں اپنے قلم کو کیوں نہ کر لے گیا

جے دہ خط پڑھنے کے بعد کہا اور پھر کہہ گیا
حسرت ادس بلوچ یہ تیر کو کہ قاتل کو بھی
بھر گیا کیون آنکر در پیر سر خانہ خراب
سے نکالے نا اور خوش گریہ میرا دیکھ کر

نفس اوس واسن مرگان کی خیش سو قطر
ل سن اک شعلہ ساہو کا او ٹھوکر کر گیا

نہیں عشق میں اسکا توریج کر ڈیا روشکب ڈا انرہا
عشقم عشق تو انہارفتو اسکا کوئی اور ہا اس زمانہ

مستطاب

[illegible]

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[illegible]

خدا جادو گمان بیٹھیا چودہ اور پو کی پھر
تہا شاو کی پھنا کیا دودھ تارو اشک شکران
لکھا قسمت کا پتی کیا دم انی آنکھوں
جو سرگردانی اپنی آدھو کتا پو کو کہتے ہیں
محبت جیتے جی کی جو دگر نہ بعد مر نیکی
کوئی آرام سو کہنے کز زمین پر چھینو پاؤ

جنون کی سلطنت دسی کشور صحرائی مجنون کو
 بگوئے گا، ہر جزا دے سکے جو سربراہی طفرہ پھرتا

دنبالہ دیکھ کر تری چشم سیاہ کا
خوشنم آسان چہلم پہیو کمان
کشت ہو آنسوؤں کی ہجوم سیاہ عم
تنگے پئے گا دشمنوں کی طرح زخم
کس مہر و شوق چہرہ برقعہ اٹھا دیا
کرتا ہی جسکے ساتھ فلک کج ادا کیا

رکھو قدم جو کوئی محبت امین اے طفر
لازم ہے پہلے ڈھونڈ لے رستا نیاہ کا

[illegible]

[illegible]

[illegible]

۳۶
 ہندو گن دلاورین سے ہونا لگتا ہے اور اس کے ساتھ ساتھ
 ہندو گن دلاورین سے ہونا لگتا ہے اور اس کے ساتھ ساتھ
 ہندو گن دلاورین سے ہونا لگتا ہے اور اس کے ساتھ ساتھ
 ہندو گن دلاورین سے ہونا لگتا ہے اور اس کے ساتھ ساتھ

مری واروسکی ظاہر میں فی گرہوتی تو کیا	کہورتی ہو اس گنیر روگ کب نکلتی ہو
مرض عشق کی صدمہ باد دانی گرہوتی تو کیا	طیبہ وصل بن ممکن نہیں نام عشق کو
پنجوڑی اوس بت کا ترکی ہرگز دوستی نہیں ظفر دشمن مری ساری خدائی گرہوتی تو کیا	
جھوٹا ہو نہ ہرگز کبھی تقریر کا سانچا کیا دل ہو ترے عاشق دلگیر کا سانچا ہے ہاتھ پڑا یا رکی شمشیر کا سانچا ہے قدرت صنایع تری تصویر کا سانچا دعویٰ تھو انا کی تائید کا سانچا ہے سنیہ مرا نا لہ شمشیر کا سانچا	حرف اوستہ آج ہو تو ہریر کا سانچا وصلتا ہو سدا اس جو یہ آہ کا صبر دیتا ہو لب زخیم جگر میرا گواہی وصلتا ہو سناجی میں ہوا عالم تصویر کی آہ و فغان دل ذہبت عشق میں لکیر یہ شمع اسی سانچے میں دھاتی ہویشہ
سانچا ہے ظفر پر مرا مجھو یقین ہے ہر قول ہو وا شہرے ہر کا سانچا	
تو جان مخمرہ ناز ادا نے بھنایا لگا یا البسلا طہ نجہ صبا نے بھنایا لکراہ یغین تری ظلم و خفا نے بھنایا تو اسکو خوب ہی اس نے جیسا نے بھنایا مرض غم کو غیبیہ دوا نے بھنایا	جو دلو کا کل منزلت دوتا نے بھنایا ہمارو دیکھ کے اپنی رانہا تھا گل کیا تھا بلوسون نے یہی عشق کا دعویٰ لگا یا دھڑر زکو اگر کسینے نے منہ اوٹھا کر تری ہن مرت پکھیاں بھنایا

ہندو گن دلاورین سے ہونا لگتا ہے اور اس کے ساتھ ساتھ
 ہندو گن دلاورین سے ہونا لگتا ہے اور اس کے ساتھ ساتھ
 ہندو گن دلاورین سے ہونا لگتا ہے اور اس کے ساتھ ساتھ
 ہندو گن دلاورین سے ہونا لگتا ہے اور اس کے ساتھ ساتھ

جان دلاورین سے ہونا لگتا ہے اور اس کے ساتھ ساتھ
 جان دلاورین سے ہونا لگتا ہے اور اس کے ساتھ ساتھ
 جان دلاورین سے ہونا لگتا ہے اور اس کے ساتھ ساتھ
 جان دلاورین سے ہونا لگتا ہے اور اس کے ساتھ ساتھ

جیسا کہ پہلے فرمایا تھا کہ یہ ایک عورت تھی جس کا نام تھا سحر
اور اس کو بہت سے لوگ پسند کرتے تھے۔ یہ عورت ایک روز اپنے
سہیلی کے ساتھ ایک بازار میں گئی۔ وہاں پر ایک شخص نے اس کی
پسند کی اور اس سے شادی کر لی۔

جو بہبودہ گو ہو طوف اس کے
تہ پاتین نبامیری محفل من بیٹھا

چھپا ہوا ہے جگر میں میری یہ نیش خرگان یار کیا
گھٹکتا ہر دم ہی ساتھ دم کے اتنی سینے میں نہار کیا
جو مست اوس چشم مست کے ہن ہنیں ہر کچھ ہوش و نگہ ساقی
کہ جام کیا شراب کیسی نشا ہے کیا خمار کیا
نہ ہوا جو اشکو نکاتا ر دیکھا تو اوس نے ہنس کر یہ مجھے پوچھا
کہ کرنے اپنے گلے میں ڈالا یہ موتیوں کا سا ہار کیا
اوڑتا کیا خاک سر پہ محبتوں جلاہ زندان کی سو ہی ہامون
آڑی ہو دیکھو یہ گرد کیسی اوٹھا ہے دیکھو عیار کیا
کرسے جو تجھ سے تپاک پیدا جو تجھ سے شعلہ خود جوشیدہ
بھرا دسکو ہوش و حواس کیسے بھرا دسکو صبر و حرا کیا
یہ لیکے تیر و کما نکا جانا شکار کا ہے فقط ہسانا
تجھے کسیکو ہر تہ بنانا ارے ستمگر شکار کیا
ظہر جو پھیری ہو اوسنی چتون خفا کی تجھے وہ شوق پر فن
بنا دیا اوسکو میرا دشمن یہ عشق ہے دوستدار کیا
ترا بیل ہی کیا تھکوا تو قاتل دغا۔ لب ہر زخم کی ہر دم کی اوسکا دل دغا

یہ عورت ایک روز اپنے
سہیلی کے ساتھ ایک بازار
میں گئی۔ وہاں پر ایک شخص
نے اس کی پسند کی اور اس سے
شادی کر لی۔

یہ عورت ایک روز اپنے
سہیلی کے ساتھ ایک بازار
میں گئی۔ وہاں پر ایک شخص
نے اس کی پسند کی اور اس سے
شادی کر لی۔

کما تھا مجھ سے جو احوال ہنشین تھے
 خیر نہیں کہ کہا اوس کے تو نے کیا نہ کہا
 مگر کبھی نہ کہا تو نے مرجانہ کہا
 بلا سے گرنے کا اپنے مدعا نہ کہا
 وگرنہ کہنے کو کچھ فائدہ کہا نہ کہا

کما تھا مجھ سے جو احوال ہنشین تھے
 خیر نہیں کہ کہا اوس کے تو نے کیا نہ کہا
 مگر کبھی نہ کہا تو نے مرجانہ کہا
 بلا سے گرنے کا اپنے مدعا نہ کہا
 وگرنہ کہنے کو کچھ فائدہ کہا نہ کہا

ہم ادسی بات سے قایل ہیں امر طفر جزو
 بھلا کیا جسے سند سے ادسے برا نہ کہا

عالم تر و چپ رہنے کا عقد نہیں کھلتا
 جب تک ہر دم مفرور رخ زرد تھا
 اوس مست و ناز کی ادھر تک نہیں
 کھلتا نہیں احوال پریشانی و دلکا
 بند نکھڑتی جاتی ہنشتاق کی ہر
 جو اسکو پڑھا تو میں وہ جتنا کہ نہیں
 کس کام کے پھر ناخن تیر پیر ہمار
 کیا سندھ جو کہ تو خیر قائل کی شکایت

یان آؤ کہاں سے ہن کہاں جائیگی یان سے
 حیران میں طفر ہر یہ سنا نہیں کھلتا

پاس عرض کے تری کان کا گھر چکا
 دن دیو پلو تو خود شہد ہن انتر چکا

کما تھا مجھ سے جو احوال ہنشین تھے
 خیر نہیں کہ کہا اوس کے تو نے کیا نہ کہا
 مگر کبھی نہ کہا تو نے مرجانہ کہا
 بلا سے گرنے کا اپنے مدعا نہ کہا
 وگرنہ کہنے کو کچھ فائدہ کہا نہ کہا
 ہم ادسی بات سے قایل ہیں امر طفر جزو
 بھلا کیا جسے سند سے ادسے برا نہ کہا
 عالم تر و چپ رہنے کا عقد نہیں کھلتا
 جب تک ہر دم مفرور رخ زرد تھا
 اوس مست و ناز کی ادھر تک نہیں
 کھلتا نہیں احوال پریشانی و دلکا
 بند نکھڑتی جاتی ہنشتاق کی ہر
 جو اسکو پڑھا تو میں وہ جتنا کہ نہیں
 کس کام کے پھر ناخن تیر پیر ہمار
 کیا سندھ جو کہ تو خیر قائل کی شکایت
 یان آؤ کہاں سے ہن کہاں جائیگی یان سے
 حیران میں طفر ہر یہ سنا نہیں کھلتا
 پاس عرض کے تری کان کا گھر چکا
 دن دیو پلو تو خود شہد ہن انتر چکا

کما تھا مجھ سے جو احوال ہنشین تھے
 خیر نہیں کہ کہا اوس کے تو نے کیا نہ کہا
 مگر کبھی نہ کہا تو نے مرجانہ کہا
 بلا سے گرنے کا اپنے مدعا نہ کہا
 وگرنہ کہنے کو کچھ فائدہ کہا نہ کہا
 ہم ادسی بات سے قایل ہیں امر طفر جزو
 بھلا کیا جسے سند سے ادسے برا نہ کہا
 عالم تر و چپ رہنے کا عقد نہیں کھلتا
 جب تک ہر دم مفرور رخ زرد تھا
 اوس مست و ناز کی ادھر تک نہیں
 کھلتا نہیں احوال پریشانی و دلکا
 بند نکھڑتی جاتی ہنشتاق کی ہر
 جو اسکو پڑھا تو میں وہ جتنا کہ نہیں
 کس کام کے پھر ناخن تیر پیر ہمار
 کیا سندھ جو کہ تو خیر قائل کی شکایت
 یان آؤ کہاں سے ہن کہاں جائیگی یان سے
 حیران میں طفر ہر یہ سنا نہیں کھلتا
 پاس عرض کے تری کان کا گھر چکا
 دن دیو پلو تو خود شہد ہن انتر چکا

کیا نیراز شگفتہ بہار نے لیکن
 نہ ٹپکے خار یہ مجھ کو کیا پانچ تاجون
 کیا جو تو تو قابل تری نزاکت کے
 بہار آئی مگر جب تلک نہ تو آیا
 غش او سپہ بین ہوں نہ غیر و ظفر کہ خبر بیل
 بہار میں کبھی مرغوب ز رانغ گل نہ ہوا
 کوئی صنم ادھر سے مجھ کا کوئی خدا سمجھا
 نہ آیا دل کی سمجھ میں کہ بار غم ہو گرن
 چڑھا جو آشک کا دریا تو ایک جہا
 بنایا ہے یہ کیوں تو خیال کا جل کا
 نہ سمجھے شبیہ کو کیوں عدا گاہ شہرہ
 غم جدائی میں موت اسکو عین ہے
 ہمیشہ کیوں تری آنکھوں کے آشک جاری ہین
 ظفر رہیں بھی ذرا یہ تو ماجرا سمجھا
 اے شکر گئے ایسا تجھ کوٹ گھٹ کر دیا
 صبح گل اسکا کھلا تو جو ہلو دیکھ کر
 کر دین بانی کی آئین شرب شہرہ

کیا نہیں جو کسی عاشق کا شکار ملتا
 ہر جہاں خاک میں دشت کا ارملا
 نہیں دیکھتا محبت کا گناہ ارملا
 جب کہ وہ ہر جہاں ہر جہاں ہو جائیگا
 دیکھ لے گا خاک جلا آسمان ہو جائیگا
 صاف وہ دھرت زوہ آئینہ سان ہو جائیگا
 چشم تر ہو کر چاک دریا روان ہو جائیگا
 مگر وہ مگر وہ دل مرش کمان ہو جائیگا
 دشت میں ہر خار کے ورد زبان ہو جائیگا
 دیکھ میرا دل سب پر عیان ہو جائیگا
 کام اتر تیری عاشق کا میان ہو جائیگا
 دست پامین جو لگا تو ہوم اپنی مندی
 ہوتی میرا ہر جان مار کا سنبھل
 دست دیا مارے ہر جہاں ہو جائیگا
 ہو گا کیا دشمن اگر سا ارجان ہو جائیگا
 گر جو اس آہ سوز ان کا کوئی شعلہ ملے
 اویں پیر و پانی صورت تو دکھائیگا
 وہ جو دل میں لگے ہی ہو کہ کھنکھائی
 دیکھتا اوں میں مگر کوئی دیکھ نہ جاتا
 اوں جو تیری نسبت تمام میرا آتش
 باز آس نکشتانی ہو کہین چشم تر
 اچھا تو فل کش کی توڑ اگر آؤ میں پر
 کرتے میں دعویٰ محبت کا جو اس سفاک کی
 اسے طعنے رکھتا دھکا امتحان ہو جائیگا
 ہمارا ادھکا ہو جیوم تھا بلا ٹھٹھا
 فراق یا میں ہو گی زندگی کیہ ٹھٹھا
 یہ سوز دل سوز اشک گرم ہو کہ جہاں
 ستائے نالہ پور و ہم اگر آج
 سنیں کلام کا غیر دکھا حوصلہ ہو جاتا
 کہ پیچھے جان کے یہ غم تو ہو بلا ٹھٹھا
 برن پڑتا ہو وان ایک آبلہ ہو جاتا
 تو بلبلو ابھی صبا دلبہلا ہو جاتا

سودا متواذ زلف پریشان
کیا ہوا اگرچہ لعل برخشان
نہ کہوں میں کہ کیا تو نے یہ پیکان
سینہ ہندی سے سوا خون پیدار
ایک کوڑی یہ بھی ہوا بے رطلان

تیرا الٹا کی قیمت میں دون چہن دتا رو برداوس لب پاں خوردہ کچھ مال نین جان تک بھی تو اگر دیکھ اوسے لاپیل کہ تماثل سو کرے ہاتھ لوسے رنگین کر دیا آسنوون فی میری مینک در آب	لو بھی سودا متواذ زلف پریشان کیا ہوا اگرچہ لعل برخشان نہ کہوں میں کہ کیا تو نے یہ پیکان سینہ ہندی سے سوا خون پیدار ایک کوڑی یہ بھی ہوا بے رطلان
---	---

اگر قطر ایک نگہ پر تیرا ہو جائے غلام چھوڑ پوت کہ نہیں چکویہ انسان ہنگام
--

ساقی ہر نشہ آنکھوں میں مہول سے ہلکا ہر بات میں تو ایک بھی ہر لاکھ سے بھاری سے جانتے کلفت کا پسند عیدہ حق اچھا کیا تیرے مرے تن سے اتارا ختر تارک دنیا تیرے سے سبکدوش صرف نہیں کاغذ کا لکھ بھیتے ہیں وہ	نظرون میں ہوا بے رطل گراں بھول اگر بات کو اپنی نہ کرے بول سے ہلکا ہو گا نہ گدھا یہ بھی اس جھول سے ہلکا اب کوئی نہیں اس سے پر مقبول سے ہلکا یہ بوجھ نہ دنیا کے ہو مشغول سے ہلکا خط ڈاک میں اندیشہ محمول سے ہلکا
--	---

و تیا میں قطر جو ہے گرا تبار جمالت کب ہوتا ہے وہ مردم معقول سے ہلکا
--

نہ تھا وہ آؤ کچھ بھی قیام پڑ جاتا اگر ہم رو کر تیار نہ اپنی اشکباری کو	بلا سو کچھ بھی ہوتا لیکن اون پر بات پڑ جاتا جہان میں تھلک یہ دیکھ کر برسات پڑ جاتا
---	---

سودا متواذ زلف پریشان
کیا ہوا اگرچہ لعل برخشان
نہ کہوں میں کہ کیا تو نے یہ پیکان
سینہ ہندی سے سوا خون پیدار
ایک کوڑی یہ بھی ہوا بے رطلان
لو بھی سودا متواذ زلف پریشان
کیا ہوا اگرچہ لعل برخشان
نہ کہوں میں کہ کیا تو نے یہ پیکان
سینہ ہندی سے سوا خون پیدار
ایک کوڑی یہ بھی ہوا بے رطلان
اگر قطر ایک نگہ پر تیرا ہو جائے غلام
چھوڑ پوت کہ نہیں چکویہ انسان ہنگام
نظرون میں ہوا بے رطل گراں بھول
اگر بات کو اپنی نہ کرے بول سے ہلکا
ہو گا نہ گدھا یہ بھی اس جھول سے ہلکا
اب کوئی نہیں اس سے پر مقبول سے ہلکا
یہ بوجھ نہ دنیا کے ہو مشغول سے ہلکا
خط ڈاک میں اندیشہ محمول سے ہلکا
و تیا میں قطر جو ہے گرا تبار جمالت
کب ہوتا ہے وہ مردم معقول سے ہلکا
نہ تھا وہ آؤ کچھ بھی قیام پڑ جاتا
اگر ہم رو کر تیار نہ اپنی اشکباری کو
بلا سو کچھ بھی ہوتا لیکن اون پر بات پڑ جاتا
جہان میں تھلک یہ دیکھ کر برسات پڑ جاتا

دل مراد اس لشکر عاشق بیدل کا
 سینہ پر دس غم گویا ایک گلشن بیدل کا
 دوستی تو میری نہیں ہے بلکہ
 دل مراد اس لشکر عاشق بیدل کا
 سینہ پر دس غم گویا ایک گلشن بیدل کا
 دوستی تو میری نہیں ہے بلکہ

عشرت بیکر گھڑرو مال ہو گیا	جانیکا دل کو غم ہی نہیں اور غم مجھے
گرم غضب ہوا سو جو منہ لال ہو گیا	زنگ شفق نہیں چو کٹی مگر فلک
آخر کو رفتہ رفتہ وہ پامال ہو گیا	عاشق ہوا جو یار کے طرہ حرام پر

وقت نظارہ روی مصفا پر یار کے	
حس اپنی مردانہ کا قطر حال ہو گیا	

ملا پاؤں ہو آؤ کیا جلدی گری ہوئی تو کیا	کدورت دل میں ہو ظاہر صفائی گری ہوئی تو کیا
ایک کی غم دودن آشنائی گری ہوئی تو کیا	ارحونا آشنا و پھر وہی نا آشنا ہویم
تو دن گسٹنگ پر چہ سانی گری ہوئی تو کیا	نہ پایا جو صنم چہو افسین سیرا ویکوہی
کسی تیر پر حاجت ردائی گری ہوئی تو کیا	جوانی کیسے طقت کوئی رک سکتی ہے پرتی
مری اس بات پر ادنیٰ گری ہوئی تو کیا	ارطاف جاتو ہیں ہر آنکھ دیکھو یہی عورتو
ففس ہم سیرنگی رہائی گری ہوئی تو کیا	نہیں پردازی صیاد بال و پری طقت
بھلائی گری ہوئی تو کیا برائی گری ہوئی تو کیا	رہی وہی جب گزرتی کچھ شکر و شکیانی
فلک تنگہ کو سیری رسانی گری ہوئی تو کیا	پہنچ سکتی نہیں فریاد اس خوش گاہن

نہ چھوڑی اوس بت کا قری ہر گز دوستی میں	
تلف دشمن مری ساری خدائی گری ہوئی تو کیا	

مضطرب ہوئی یہ سنکے قضاہ لٹ گیا	جب آکے میری قتل کو قاتل لٹ گیا
جیسے ہو جام نہ ہر ہلال لٹ گیا	آنا نظر ہو یوں فلک سیر و اشرا گون

دل مراد اس لشکر عاشق بیدل کا
 سینہ پر دس غم گویا ایک گلشن بیدل کا
 دوستی تو میری نہیں ہے بلکہ
 دل مراد اس لشکر عاشق بیدل کا
 سینہ پر دس غم گویا ایک گلشن بیدل کا
 دوستی تو میری نہیں ہے بلکہ
 دل مراد اس لشکر عاشق بیدل کا
 سینہ پر دس غم گویا ایک گلشن بیدل کا
 دوستی تو میری نہیں ہے بلکہ

دل مراد اس لشکر عاشق بیدل کا
 سینہ پر دس غم گویا ایک گلشن بیدل کا
 دوستی تو میری نہیں ہے بلکہ
 دل مراد اس لشکر عاشق بیدل کا
 سینہ پر دس غم گویا ایک گلشن بیدل کا
 دوستی تو میری نہیں ہے بلکہ

[illegible]

یارب کہ صحر ا دل پر غم نکلیا	دیکھتا نہیں ہے اپنا اوسے دیکھتا نہیں
دل سے چاری خون جب تم نکلیا	دیکھ عذاب سوز محبت میں اسقدر

پھر خواب میں بھی بننے نہ دیکھا واپس طہر
آگے کون کسائے سے جو عالم نکلیا

غلط گوئی کی جو چپ ہو سے کچھ نہیں ہوتا
ہے جام لبالب بھی تو کیفیت اس کی
سے ظلم ان تمنا روک کوئی کس توقع پر
مجھے بھاتی ہیں تو نالسا و زاری بلبلیں
دو کھاد توخ نہ تو خط پر خط سب کی سبھی
نہیں تھکنے کی دل کی آگ گریہ میری چشموں سے

خط آئے پر بھی یہ عالم ہی اوس روروشن کا
 طفر بے نور یہ سوچ کہی سے کچھ نہیں ہوتا

جو مطلب ہے کتاب عشق میں سیل و ہویا
 زبان جب اپنی ہو جاتی ہے ایسے واسطے کہ
 قیامت کرتا رہا عاشق شوریدہ پر کیا کیا
 مری نالوں کے پتھر موم ہو جاتا میں پر ظالم
 نعل ہو جاتا ہر گل دیکھ کر خسار کو تیرے

مری صحبت میں مجنوں بٹھیکر اوستا ہوتا
 سخن ہی اپنا حق میں اپنی ہر جلا دہو جاتا
 اگر بیدار شب کو سونے وہ فریاد ہو جاتا
 ترا دل و ربھی ہر سخت ارک تو جلا دہو جاتا
 ترا قدر دیکھ کر شہر بندہ ہر شمشاد ہو جاتا

رویت الف جلد ہجرام
 فی خیال سے بھرتا ہے
 لکھنؤ میں دیکھا گیا
 فی فضل

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

یہ فضل دیکھو کہ خود بادشاہ و لیکن
 یہ لطفت دیکھو کہ خود بے نیاز و لیکن
 تم اسے جی میں غریب و فریب ٹھہراؤ
 کیا کسیکو جڑختہ و دام قراق
 بھراؤ چشم تبان میں کہ جو دیکھو
 لکھا ہوا درون پہ بھی نام بادشاہی کا
 و صیان ہوا و نہد و نکی خیر خواہی کا
 خدا ہوا ایک مہ و ہر مرغ و ماہی کا
 دیا کسیکو فرا و صل گاہ گاہی کا
 تمام عمر کر کے مشکوہ کم رنگا ہی کا

جو حب آل نبیؐ اور صحابہ دل سے ہے
خلفہ او سے مہینہ دوشتر کی تباہی کا

<p>قسمت جدی جدی ہر نصیباً جدا جدا ہر ایک میں ہر گرجہ متناسق جدا جدا ہے میرے کشت و خون کو مینا جدا جدا اک نور کا گیسے تجلایا جدا جدا بتا ہے ایک خون کا دریا جدا جدا دونوں میں منے لطف جو پایا جدا جدا</p>	<p>ہے مرتبہ ہر ایک بشر کا جدا جدا خالی نہیں جہانیں متناسق کوئی دل بر چھی لنگی تیغ عبون کی شرہ کا تیر شعلہ میں بھی ہر برق میں بھی دھڑکن اندھ رجوش گریہ مری ہر فرہ و آج گمہ رخ کا بوسہ لیتی ہر گرجہ ہر کام</p>
---	---

خط لکھا ایک اوسنے مجھے اور غیم کو
مضمون اگر یہ اوسین طرف تھا جدا جدا

دہان یار کار از زمان معلوم کیا پرگار
مرد و اسکو فریادین کی ذکر تہادین دوا
مرد و اسکو فریادین کی ذکر تہادین دوا
مرد و اسکو فریادین کی ذکر تہادین دوا

کھانا اور دوا کے لئے ایک خاص خانہ بنایا گیا۔ یہ خانہ ایک طرف سے دروازے پر کھلا ہوتا تھا تاکہ لوگ آسانی سے داخل ہو سکیں۔ اس خانہ میں ایک بڑی سیڑھی تھی جس سے باغ کی طرف جاسکتا تھا۔

جلا دیکھا جانکو دیکھ لیا یہ دل سوز
خطر نسا کو تیر جو دیکھا ای گلستان
ہوتی کچھ تو دل بیل کی تیر صورتیکر

دل زخمی سے اپنے ناول دل فز کو اوس
اگر کھینچنا تھا اسی طرف دشا پر کھینچنا

لب نازک پہ نہیں ہنگامی کا اود
رخ خورشید پر اب ہماراں کتاب
آب گر یہ بیت چار فلک نیلی قام
سہرا آلودہ تر آشک نے خطر جد دل
ہی نشان پردہ ظلمات میں صاف بلبا
لمکھا شگرت کے شجون کا شاہ میر

ہے فلک طرفہ اس دوجہ سے میری
طرفہ جام تر خورشید پہ بنیا اودا

سرد مہری تری دل ہوا ایسا ٹھنڈا
پیش دل منوم گر چہ مے سینے پر
خیم کو کھانڈ سے یہ گرمی کی چاہی
پیکہ کو کیونکہ نہ خوار ہو خوار سی کو

کہ پینیا بھی بہن پر مہر آیا ٹھنڈا
رکھ صندل میں لوتی رنگ کے کھنڈا
پانی اسوقت پلائی کوئی ٹھنڈا
جائیں میرا میں کہ ہر وقت سحر کا ٹھنڈا

جہاں تالا اسے اور لکھ اشار پر کھینچا
قلم سبب شہر دیون کے خط گلزار پر کھینچا
تیری تصویر کو جب سینہ انگار پر کھینچا
دل زخمی سے اپنے ناول دل فز کو اوس
اگر کھینچنا تھا اسی طرف دشا پر کھینچنا
لب نازک پہ نہیں ہنگامی کا اود
رخ خورشید پر اب ہماراں کتاب
آب گر یہ بیت چار فلک نیلی قام
سہرا آلودہ تر آشک نے خطر جد دل
ہی نشان پردہ ظلمات میں صاف بلبا
لمکھا شگرت کے شجون کا شاہ میر
ہے فلک طرفہ اس دوجہ سے میری
طرفہ جام تر خورشید پہ بنیا اودا
سرد مہری تری دل ہوا ایسا ٹھنڈا
پیش دل منوم گر چہ مے سینے پر
خیم کو کھانڈ سے یہ گرمی کی چاہی
پیکہ کو کیونکہ نہ خوار ہو خوار سی کو
کہ پینیا بھی بہن پر مہر آیا ٹھنڈا
رکھ صندل میں لوتی رنگ کے کھنڈا
پانی اسوقت پلائی کوئی ٹھنڈا
جائیں میرا میں کہ ہر وقت سحر کا ٹھنڈا

[illegible]

دکھاتا ہوں لب خشک پاؤں میں زخم جگر میرا
ابھی اتنا ہوں ٹکڑیاں شیر پر گردن گہری
پھلوی باغ بھوکوں بھر نہیں ہرین ہرین
جوانان تو دی دی وہ تو خط میرے قاصد کو
برائیں کہیں ایسا ہوں ساری رات تیر
طاقت اس سر پہی او سکھو رو دو دہن رو
بلا کر چہ چاہیٹھا خبر سوچا کر جا بیٹھا
بھیج تیرے دل کو کون تیرے گوشہ میں جو
خندنگ ناز اے ناوک نکلن تیر تو جھٹے ہی
رفاقت تو تکی دل کی مگر کج زبان کی
نہ پہونچا مے جان تک اگر چہ شاخ سدا
ہوا حاصل کج کیا تو کتنا غمیزن ظالم
کیا تھا دل کو کیا پہونچا اپنے کوئی نہیں
مقابل جب تو آئینہ نشا نہ رو بہ ہوگا
انکا دیکھ کمان تیرے دل میں سو سدا
پہنچے گا غار دل کو نہ دام ملت میں کافر
نہاؤ کھینچا نیکی نہ اوکے ہنشینوں کو

[A large section of handwritten Persian script follows.]

Handwritten text at the top of the page, likely a title or introductory verse, written in a cursive script.

<p>گو گو دل مرگم دن دست نگاہیں دیکھا جس نے خاکستہ پہ یوں دس کر گم کر دیا نظر کا ہم پہنایا نہ کیوں پہنچا یہ وہ خفا کا پڑا دل پاسی کے پاس گر گئی دیکھ کر ہی چشم پر افسوس کا</p>	<p>گر یہ ہر جہرہ چشم اداس کی خاک و ریشہ نہ دے تو ہوتا جو کوئی وصل نہ ہو سیکر بہارِ تیر کی نصیب تو نہ کر اپنے کو بہن ہو نہ تیر میں تشنہ کا سوڈہ نہ تیر کا جامِ چم کی اداسی نے یوں میں نہ نصیب آپ کو پہنچا نہیں دیا ان اہلِ یوں کی ہر ہر دور ہا جب تک بہر صورت رہا حیرت زدہ خاک ہو کر بھی گئی گردِ شہ نصیب کی آہ پس کی آنکھ کو تیری جلاش دیدار ست ادھار آسودگان خاک کو اس پر</p>
<p>سارے جسم میں تیر کی کیون نہ نصیب ہو نہ توی طالع نہ چنک نہ زہر نہ آہ ہو گا اس غارِ اشکانی کی چھو چھو پاتھری تیری جو ہوا یہ تم جو نصیب ہو وہ چشم مست ساقی کو جو نصیب آج ہم بھی آرائیں اداسی کی نصیب صورت آئینہ ان جسکو ہو جو نصیب خاک کو اپنی گود میں ہوا جس نصیب اوسکو ہوا جسکو ہو وہ اداسی نصیب اک قمار ایشہ ہوئی کی گولی نصیب</p>	

آئے آئے میرے در سے پھر جاوے کیون
اے غفلت گشتہ پوچھو جاوے میری نصیب

Handwritten text on the left margin, continuing the theme of the poem, written in a cursive script.

Handwritten text on the right margin, likely a signature or additional note, written in a cursive script.

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

<p>نه اگر تو دکھائیگا صورت جب کائنات میں تو تو کما کہ یہ دوست تھا جو میرا جس کی نسبت عاشق ہوا آئینہ خانہ زمانہ میں در سبقت قتل و عروج و فاق اور میں اس کی صورت کو</p>	<p>و کیسے ہوگی اپنی کیا صورت مرے دلوں کی دیکھنا صورت تیری اداسی بھی ہو جس کی نسبت عاشق ہوا آئینہ خانہ زمانہ میں در سبقت قتل و عروج و فاق اور میں اس کی صورت کو</p>
<p>دیکھا دیکھ کر کوئی دیکھا دیکھ کر کوئی</p>	<p>دیکھا دیکھ کر کوئی دیکھا دیکھ کر کوئی</p>
<p>مست سب فغان کی عاشق ہو کر دیکھ کر کہیں وہاں کہیں مجھ کو کہیں نہ کہیں کہ شادی نہیں ہوئی تو کہ پری گاہ سخن ایسا نہ ہو مجھ میں نقد و زمین یہ تو</p>	<p>مست سب فغان کی عاشق ہو کر دیکھ کر کہیں وہاں کہیں مجھ کو کہیں نہ کہیں کہ شادی نہیں ہوئی تو کہ پری گاہ سخن ایسا نہ ہو مجھ میں نقد و زمین یہ تو</p>
<p>دولت میں گاہ جب یہ ظفر خالی از غم دین کی بات</p>	<p>دولت میں گاہ جب یہ ظفر خالی از غم دین کی بات</p>

[illegible]

۶۰

درد و زان تر و نسبت از حسین
عشق اوس آهونگر کا و شوقی است مقدر
اوس طلب کو دشمن غلام نہیں کہو کیا کہن
کائن کے بائے کو موتی او کجی بالون پیرن

سائے آدمی کے گرجش کے میدان میں
کئے کروں انکرم میں آنکھیں مہر کے

دولت‌نمای فوقانی جلدهایم

جواب دے کر جو کہ وہ سب کی بات
کرین جو ہم تری دوری میں لڑو یا
سنین ترکان ملاحت اگر کہیں کھچیم
کرد وہی کہ جو کرنا ہوا یا کو منظور
کلام شرف وارزل میں فزق کہ کیا
مجھے ہو ڈر کہیں ایسا منور دل بیتا

خطہ نبات و شیرین تر آفرین پانی
جو پلے تلخ پختے تھے ہم حبیب کی بات

گو کفر یا زنی بین طلاق است و نه بدین معنی
یہ روایع دل کے کفر یا حق تعالیٰ کا کفر

سب سے پہلے اس میں پانچویں
 اور چھٹی اور ساتویں اور
 آٹھویں اور نوں اور دس
 اور اسی کے نام لکھے ہیں
 اور ان کے درمیان میں
 اور ان کے درمیان میں
 اور ان کے درمیان میں
 اور ان کے درمیان میں

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

دست لگانی آیت تین کی چاروں طرف سے لکھا گیا ہے۔
دست لگانی آیت تین کی چاروں طرف سے لکھا گیا ہے۔
دست لگانی آیت تین کی چاروں طرف سے لکھا گیا ہے۔

جس نے میری کاتو زہر کو کھان سے چھو لیا کاج آؤدہ لعلیں یہ کب ہر زلزلت ما دو اگر کسی بھی کوئی نووہ کھاتا کب دل میں کیا چھوڑ گیا غم جو پانچ کو لگ گیا	مست ہو جاو اگر لیبو تو زہر سا غم کو چاٹ سانپ پتھر چٹا دیوتا ہی پتھر کو چاٹ جس نے اکباری لیا ہی پتھر خاک در کو چاٹ یہ چھوڑنا دیکھا جائیگا تو سارے گھر کو چاٹ
---	--

دوسے چکا بوسہ لب تیر بن کا وہ بیکار خطر ہو نہ اٹھانے کر کے پاؤں میں لہجہ جان پر کو چاٹ

روایت تالی شہری جلد چہارم

ساتھ غیر روک تو بادہ عیشہ کو گھونٹ تلخ باتیں کر تیری سندھو کی جا میں ہم سندھ میں راہ کے ابھی بھر پانی گر کر تین اگر میان دیکھ یہ بکری اوڑا دیکھا تری پکے قلیان اپنا ہر دم غیر کو اونچو دیا اب بیوان بھی بہتر تر سے بیمار کو	اور ہم تیر بن پہنن خوبا جیسے کر گھونٹ اس طرح سو اس شکر لب بطرح نہر تیر کے گھونٹ ہیں غریب شمشیر کے کیا واہ گفت کر گھونٹ تو بکری کو یون نہ اس راہ و شمشیر کے گھونٹ میرے ہاتھ آیا تو کوئی بیکار کے گھونٹ اگر ستمگر تیری زہر اب ہم الفت کر گھونٹ
--	---

جامی اور ونگو ساقی دی ہی بھر کر بے بسے ای طالع نے نہیں رو دیا ہی قسمت کر گھونٹ

ہو عجب دین بوسہ لعل شیرین کی چاٹ آب زعفران کو بھی پانچ ہر گمنہ لگا	پر گمان قسمت میں اس عاشق غمگین کی چاٹ سے خوشاک و فرہاد میں بیدین کی چاٹ
---	--

دست لگانی آیت تین کی چاروں طرف سے لکھا گیا ہے۔
دست لگانی آیت تین کی چاروں طرف سے لکھا گیا ہے۔
دست لگانی آیت تین کی چاروں طرف سے لکھا گیا ہے۔

دست لگانی آیت تین کی چاروں طرف سے لکھا گیا ہے۔
دست لگانی آیت تین کی چاروں طرف سے لکھا گیا ہے۔
دست لگانی آیت تین کی چاروں طرف سے لکھا گیا ہے۔

کار روان مسرما هر دم روان
بے حاجت دولت دینا و دین
از برای هیچ هیچ ایدل پیس
کین خیال این دآن محبت هیچ

کر به سینه جلوه شش قطره
این تماشای جان محبت رتبه

دل مرا و بجا هوای بار ناگو
چشم بابل و یکدیگر باطل جبرست هونی
جسطح آفتاب گردابین صبی جباب
روبر و دهر بی مکتب بر نفع صو کا
یان ملک صراف و دی سینه کی بر نفع
رحی جلاکین سلسله رحمان هر یک
دیکه سل اشک کو نظر و نمین دم نه که
کتب ملک فی جری سیر کبھی کیا آه گرم

آپ کا چوری تو جانا کھل گیا شاد قطره
آج جو چار سوراخا اندک کھروا لوگو بیج

هر گیکل کا جو دیونگ کانیا کج بیج
دم بین دم سیر بندین جان نمین جان کج

ایک گرد کاروان هیچ مٹ هیچ
در نگاه عاشقان محبت کو هیچ
کین خیال این دآن محبت هیچ

ایک تماشای جان محبت رتبه
کین خیال این دآن محبت هیچ

دل مرا و بجا هوای بار ناگو
چشم بابل و یکدیگر باطل جبرست هونی
جسطح آفتاب گردابین صبی جباب
روبر و دهر بی مکتب بر نفع صو کا
یان ملک صراف و دی سینه کی بر نفع
رحی جلاکین سلسله رحمان هر یک
دیکه سل اشک کو نظر و نمین دم نه که
کتب ملک فی جری سیر کبھی کیا آه گرم

آپ کا چوری تو جانا کھل گیا شاد قطره
آج جو چار سوراخا اندک کھروا لوگو بیج

هر گیکل کا جو دیونگ کانیا کج بیج
دم بین دم سیر بندین جان نمین جان کج

روایت تریسم فارسی جلد دوم

۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰

باغ بین جلوه ستھارہ کچھ خط سبک محو نظارہ بہر گمانی مشورہ کا د آپ بنی ترکان کب رہتا تھا چل چل شک بن گیا سب سب سب سب سب سب سب چاہ میں اوس دوست مانی دیا دیکھا	سنا فل پرچان کہو نہ رکھایا دیکھ آئینہ یار وادو سو تمنہ دکھایا دیکھ آفرش ہر پر کو طوفان کا یا دیکھ سوز الفت و فری و دکھو پایا دیکھ با دیکھ کچھ دیکھ دیکھ دیکھ دیکھ
ہم نہ کہو تھے ظفر دل مت لکھا ہر ایک تو دیکھو یہ اور سکا ترہ آخر کو پایا دیکھ	اپنی وہی صلاح کی جو یار کی صلاح یہ ہمنے اور دل ہی دیکھ یار کی صلاح اب تو یہی جو اب سب یار کی صلاح فرمایا جو اس میں ہر سکا کی صلاح سب ادائے جو دین کچھ یار کی صلاح لیکن نہ ٹھہری دیکھ ظفر کی صلاح لیجے نہ تراہان یا کار کی صلاح پھر جا لیتے لیتے خریداری کی صلاح
کیا ذکر انہی منہ سے نکالیں جو ایک بات جب تک کہ اسے ظفر نہ دو چار کی صلاح	

۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰

۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰

تیر گاہ سو چو زخمی تو کر چکے	بہر کھنچے ہوتی میان یک نشدہ شد
جل ہی رہا تھا آتش اندر و غم میں	ادھن لگا جگر و دھواں یک نشدہ شد
میٹھے تھے خالقانہ میں ہم نیچے پارسا	بیر باد آ پا دیر نہان یک نشدہ شد

کی دوستی جو اوس بت کا فرسوا اور طعنه	دشمن ہوا چو اجنا جہان یک نشدہ شد
--------------------------------------	----------------------------------

روایت ذال مجہد اول

کیونکہ خسر و کو گمیں اوسکی نہ دشنام لزم	جسکا شیریں ہر دلا نام خدا نام لزم
نشنہ رنج کہ شہادت ہے اذکار قاتل	کیون نہ شہادت سو ہوں دیم صدم لزم
یہ مزار خند و شکر میں بھی نہیں ہے ہرگز	لب شیریں کریمت ہیں دلا رام لزم
یا جو چشم بت پرست میں ہکو سانی	وقت می نوشی کے کیا لگتے ہیں دلا لزم
لگ کے تو نخل محبت میں دلا ہو نچتہ	لے ہو مٹا نہیں ہرگز مٹا نام لزم
ہے کسان بیسے ہی میں ہی حلا و ایسی	بوسہ جو تیر دقن کا ہر گل اندام لزم

جو غرہ بادۃ الفت میں شکر دیکھا	ایسی ہوتی نہیں سرگرمی گلفام لزم
--------------------------------	---------------------------------

چھپا یا توڑ ہے کسکا کوڑ میں کاغذ	دھرا ہوا چو جویش کی ڈرا طین کاغذ
لکھو جو محض غم میں کو کو کہن کے عشق	تو برگ لالہ ہو مہری بہار میں کاغذ
کسیلو لکھتے تھے خط وہ پانگ پر پیچو	مجھے جو دیکھا چھپا یا توڑ میں کاغذ

Handwritten marginal notes in Urdu script are present on all four sides of the page, providing commentary or additional verses related to the main text.

۱۔ ہر ایک کو اپنی جگہ پر رکھنا
 ۲۔ ہر ایک کو اپنی ذمہ داری سے آگاہ کرنا
 ۳۔ ہر ایک کو اپنی صلاحیتوں کے مطابق کام دینا
 ۴۔ ہر ایک کو اپنی کامیابیوں پر فخر دلانا
 ۵۔ ہر ایک کو اپنی کمزوریوں سے واقف کرنا
 ۶۔ ہر ایک کو اپنی صلاحیتوں کو بے حد استعمال کرنا
 ۷۔ ہر ایک کو اپنی کامیابیوں کو بے حد منظم کرنا
 ۸۔ ہر ایک کو اپنی کمزوریوں کو بے حد دور کرنا
 ۹۔ ہر ایک کو اپنی صلاحیتوں کو بے حد بڑھانا
 ۱۰۔ ہر ایک کو اپنی کامیابیوں کو بے حد بڑھانا

سب جان آلی کار سی بہن سے اس قدر
 سب جان آلی کار سی بہن سے اس قدر
 سب جان آلی کار سی بہن سے اس قدر
 سب جان آلی کار سی بہن سے اس قدر

پیرا نگاہ گر کہ بجلی حسن یار سب جا ہے آشکار
 شعلے سے طور کے ہین کم روشنی میں ہر رنگ کا اثر
 کیونکہ دکنٹ میں سہا رتا ہے تو سر گرم جستجو
 تو جھکو ڈھونڈتا ہے جیسا وہ بجلی میں ہر پتہ کو خبر
 ہوش مبارک کسی گل سے اے صبا ہے یہ جنوں کا جوش
 مصروف اس قدر جو گریبان وری میں ہر غم پر سر
 ہے دور جام و صحبت یاران زندہ دل کیفیت حباب
 کچھ ہے اگر مرہ تو یہی زندگی میں ہر باقی ہے دردم
 اے خود پرست پوچھنا کیا ہے خدا کی راہ پر وہ بہت قریب
 گم کردہ راہ آپ تو اپنی خودی میں ہر اے سوختہ جگر
 صد داغ سوز عشق کو کھالکے صد ہزار ہر داغ دل پہ تو
 لذت کچھ نصیب اگر عاشقی میں ہر اے سوختہ جگر
 انشا و را عشق ذکر کیلے چپ کی بات پر وہ ہی خوب ہے
 جی میں پوچھنے دی جو کچھ جی میں جو خاموش کا طفر

یا گو وہ کہ تو تھی سرگوشی بہن اس قدر	یا لگی ہو سنن پوٹھی بہن اس قدر
ہم کو اس اٹھانوہ بات پر پلوتھی	ادھن تنگ ہم آٹھوٹی بہن اس قدر
ہوش میں آؤ ہمیں کچھ تم میری ہوش	کیون بیان دل ہوش بہوٹی بہن اس قدر

بہن اس قدر
 بہن اس قدر
 بہن اس قدر
 بہن اس قدر

ہمارے سر جبین سینہ کے دیو آبلہ کو
 سوے خود داغ ہوں پہ تو تری چاکر کو
 کمان اس طرح کہ ہین اختر تاج پر گرو
 جھلے ہر مورچل طاوس دنگی و زرد فون
 طفس کے سر سے سر ہر سو کس طرح کھنٹی
 کر سے ہر طفس سر مصر عرب سر و موزن پر
 کردن میں گرے اگر اپنی ناتوانی پر
 وفا کے بندے جہانم کو دستم پر
 غنیمت آہ مجھ سے تو دل کی لیل
 بار بار رہے کہ تاجہ کی لیل
 نصیحت مرو بعد مر جا کے کج
 ہزار حیف کہ لیل کا صحن کشن میں
 ہنسی کی بات غین و گھر سو خوش
 لعلی و چشم حقیقت تھو کی شل
 طفس سر پہ پانی تھنے من پھیلے آلود
 خیال کس سے بھلا کہیں اب کمانی پر
 بلا سے گرونی و تہا میں پھانڈ لکیر
 جن میں جھپٹ لیل سے گل تو خندان
 نہیں ہو گلشن عالم شگفتگی کی ما
 پاشا سے ہو پادشا شفا فر لکیر
 آلی مجھ سے مرا کیوں ہو دل با لکیر
 رنگ نیر تو سر پرین سدا لکیر

بخیر انگور کبیرا سنی ہوں ہم خستہ جانے
 تانست کو بہن کے بار کوہ غم اٹھانے
 ترا گھر میرا شاہ تھا اب یہ غیر کا مسکن
 فرد کچھ تازہ کر یہ وہ پیر و دکتا ہے
 ہمارے دل کا عقد و خیر لے بیٹنی کھلتا ہے
 رکھو مرغِ معر و مرغی کشان ملکِ فیاض
 چمکتا تھا یہ سر شیرین کشانِ ستار
 تسلطِ زلفِ فیاضِ ہا یہ آشیانِ فیاض
 کہ مجھ کو آگ لگتی تھی تر و آنسو بہا پر
 کہ دانشِ سلیح سو قوتِ تیر کھلتا ہے

۶۶
 دھور انکون کا ہر گھٹکتے بانوں میں ہن ہن کر رہے
 نہ کیونکہ ہوں عشق پر پچھاوردین پہ گوہر فلک پہ خستہ
 پیچھوے بانوں میں ہن نمایاں تو سر پہ داغ جون فردزان
 نہ دیکھیں دیوانے تیرے کیونکہ زمین پہ گوہر فلک پہ خستہ
 ذرا جہن عرق نشان پر تو اپنی آفتاب دکھاوے ہنکر
 کہتا نظر آئین ماہ پیکر زمین پہ گوہر فلک پہ خستہ
 نہ سترہ دگل پہ جوش شبنم نہ جھلکے جگمگن ہوا پہ ہر دم
 نظر سب آتے تھے محبو میکسر زمین پہ گوہر فلک پہ خستہ
 اور دھرتی نور کی چھلکتے ہن اور ہن اشجار پر ہر چرخان
 نئی ہے سیراک جن کے اندر زمین پہ گوہر فلک پہ خستہ
 زمین نہایت ہی تھی یہ شکل ظفیر کے اوستا و پردہ کمال
 غرض دکھاؤ دی پچھا کر زمین پہ گوہر فلک پہ خستہ
 بچہ رنگو کب راضی ہوں ہم خستہ جانے
 تانستہ کو بہن کے بار کوہ غم اوٹھاؤ غم
 ترا گھر میرا گناہ تھا اب جو غیر کا سکون
 اور دیکھا ترا جو گریہ وہ پیرہ روکتا ہے
 ہمارے دل کا عقد خچہ لینے کی کھلتا ہے
 رکھو جو مرغ روحی کشان یک لپٹاؤ
 ٹپکتا تھا یہ سر شیریں کشان کشان
 قسط طالع غم زبانیہ ہمارے آشیانہ پر
 کہ محبو آگ لگتی تھی تر تو آفسو ہنگا پر
 کہ داند سلی چر سو قوت پیر کھلا ہے

[illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

رخصت پرواز کر صیاد تو دیتا رہیں
 رکھتے ہستی میں غم سے کیوں لہجہ
 تھی جو زبان مانا اور بھی ہاں سنہ ساز
 صنعت اوس دریا بہ ہم نقش بڑھواؤں
 عرصہ ہستی و تنگ آتا کہ جب تن گرم
 مارا سر کوں کو پہن پھر دل کے عشق میں
 نور تھا نیر البشر کا گو تھا ظاہر میں بشر
 جا تو رہن پیش گاہ یار ہونے کو شمار
 دیدہ مشتاق کا شوق نظارہ دیکھنا

میش آیا آہ جو بکھیر کہ راہ عشق میں
کھدیا تھا ہمدردی سے طغی سے پیشتر

دقیقہ رائی مہملہ جلد سوم

تھاری گالیان تاجہوں میں جو بسے لایج ہو
مری اک بات تو بھی تم پر ہو جدا جان
کچھ کچھ مجھ کو ہیں عشق و دل میں غم و سست
شفا رش لاکھ پر سچ گر کر کوئی نہیں سنتا
کہا سبے نمرود ملک پہ سچ مارا کیسے
گنو گناح یقین ہو یا نہ ہو مگرمو و سچ پر
لگے ہوا پکا دل کس طرح اور ذکی کچھ کچھ
نہیں ہوتی ہو نیت سیر و کلی اس کھانچ پر
و ظالم جبکہ آجانا ہے پختی باکلی سچ پر
بچا ہرگز نہ شہادت کا مارا اپنی پختی سچ پر

جی میں یہ کیا باتیں کیا کہانیوں کی
 دوا دوا کیا صاف قدرت خدا کی
 جہو سے مینی تو ایسا شہینہ کی

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

آواز زبان پر میری جب نام ہو تمہارا	ہر خدا کا لوا اس کے لئے تمہارا
------------------------------------	--------------------------------

یابو علی قلندر یا یو علی قلندر	یہو پور کو میری کتا ظفر ہو دوسر
--------------------------------	---------------------------------

جہنم میں کن کو نوشی کو آیا ہو آسانی	جہنم میں کن کو نوشی کو آیا ہو آسانی
کئی برس طفل کو ہنگام بازی ک بہر تو	کئی برس طفل کو ہنگام بازی ک بہر تو

کرو سہر باز آج ر کھلے پہلے سحر تو ہی پر	مردم وہ عشق کے کو ہے میں گاڑی امی طفر اپنا
---	--

رویت امی ہندی جلد اول

دیکھو دلوں کو اور کان پر ہے پیر نہ توڑ	دیکھو دلوں کو اور کان پر ہے پیر نہ توڑ
فل سدا وادی شست میں یہ طھوڑ کا پر	فل سدا وادی شست میں یہ طھوڑ کا پر
دیکھو دلوں کو اور کان پر ہے پیر نہ توڑ	دیکھو دلوں کو اور کان پر ہے پیر نہ توڑ
راج و رستہ کو کھوٹ شمع کا سحر ڈاڑ	راج و رستہ کو کھوٹ شمع کا سحر ڈاڑ

Handwritten text in Urdu script, likely a commentary or continuation of the printed text, covering the entire page.

ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے
 ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے
 ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے
 ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے

<p> تو رکھ دین مست بھی دلی خراب کی تو تو ڈر رہو دین کمین کو یہ نہ ہم شراب کی تو نہ خاطر اس مستم میں خانہ خراب کی تو تو تیشاں بھی ہو شکیں گل گلاب کی تو کمر نہ میر دل گرم اضطراب کی تو دوا خدا سے تو درخیز آفتاب کی تو </p>	<p> ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے </p>
---	---

ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے
 ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے
 ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے
 ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے

ردیف برابر معجمہ حلیہ اول

<p> کہ دم کے ساتھ ہر دم بیان نشیب و فراز دکھا رہے رہش زبان نشیب و فراز جھجھے کچھ نہیں عمر روان نشیب و فراز دکھاتا کسو نہیں آسان نشیب و فراز کہ میری طرح دیکھی کیا نشیب و فراز کہ میری طرح دیکھی کیا نشیب و فراز </p>	<p> ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے </p>
---	---

ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے
 ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے
 ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے
 ہر ایک کو اپنے حق میں لے کر جانے دے

گرم منزل رشک تفری دور دراز
پہنچتا اپنا بھی سبک نظری دور دراز
ہنگ نامہ کد د کردہ کوتاہی
کہیں کہیں مر مر کے تاسر منزل
دو کو پہنچا لڑو کی جگہ کیا نام
بل سے راہ محبت اگر دور دراز

ننگ بان رہنق و نران سسی لیبک	سجرت لب کو یہ سرفری ہر سیاہی نیر
تیری نرکان کی بلین میں ان سیکر	توم کا اور نیند سین سیاہی نیر
کسکا پھر تیرا مری آنکھوں غسانی چڑا	ہو گیا رنگ ہوا شبک کا کاہی نیر
کبھی انکار کد عشق سے کبھی ہے انصہ دار	اے ظفر کراہی عیا تین دل دوری آئینہ
سنگ ستر کہ کیا یون نگہ یار کو تیر	بسطح ننگ فسان گزرا تو تیر
تن برہنہ ترا دشتی جو سدرشت آذر	تو کو ریاد و صبا خار سے سر خار کو تیر
گل اوس و دیکھ کے دیوانہ ہر ہر ہر ہر	بلبلین کیون نہ کرن نشتر متقا کو تیر
تو کہ سب کی نہیں کچھ سر ہمیں سے کم	پھر کیا تو سن دشت کی جو رفتار کو تیر
اگر انصہ کا دھڑل کی نہ ہو	کہ دوداد تیرے اس طرح کی بیا کو تیر
حسرت نیم کہ دیر ہن عاشق و دوستان	کہو یا عشق زبہ حسن کے بازار کو تیر
اے ظفر و دیکھ کیا ہو کہ وہ سفاک جان	آج پھر دیکھتا ہے اپنے گزرا کو تیر
اگرچہ منزل رشک تیرا دور دراز	ہو چٹا اپنا بھی سبک نظری دور دراز
ننگ تازہ سو کہد و کرو نہ کوتاہی	کہ عرصہ دل و نین تیرا جگہ دور دراز
ہو چو ہن کین مر کے تاسر منزل	غریب و راہ عدم اسقدر دور دراز
دو کہ تو ہیں لڑو تو بگو کیا نام	بلا سے راہ محبت اگر دور دراز

The image shows a severely degraded scan of a document page. A large, dark, irregular shape dominates the center, which appears to be either a heavy watermark or a completely obscured section of text. The background is covered in dense, light-colored noise and speckles, making any original text almost entirely illegible. Faint traces of script are visible around the edges, particularly at the top and bottom, suggesting the language might be Urdu or Persian. There are no clear figures, tables, or other structured elements discernible from the current quality.

بخت کرتا رہی دین پہ کمان یار کے خط پنکرا رہ گئیں جو وہ منو یا شب کو خط تو کیرا ہی گیا تھا مرا لیکن نکلے خط عارض ترا وہ پو کہ منو و سر سہر نامہ برد بھی تو تقریر میں لکھا کیا ہے یاد آتی دم تحریر جو وہ زلف و راد کھینچے پو تار شاعی سے ہفتہ ہر گاہ نہر نہ نامہ اگر ہو میں نہ آنکھیں قاصد	من گلزار میں جلوہ من پلار کے خط پڑ گئے گرون تازگی پو منی بار کے خط پاس قاصد کے مرے اور بھی دھار کے خط رو برو کوئی قری افس خط گلزار کے خط یاد پڑتا رہی مرا سامنے انقیاء کے خط ہو گیا ایک پریم کی طواری کے خط عزیز ہی رو برو اوس ملیش بہتسا کے خط کیونکہ معلوم ہوں حسرت کش یار کے خط
---	---

تیرا برو سے ہن جانا زلف و سر سہر
بے اہل پڑتا نہیں دھار تیرا ایسے خط

ازدلیف طاسی مہل جلد دوم

ابھی مجھے نہ پارا پارا خط لایا قاصد جواب خط ایسا تجھ کو لکھتے قلم و تر گس کے ہول کے مضمون بقیرا ہی کے کیا تعویذ ہول ذل سمنے لاگ ہو یا اندھیری رات میں	ہو مجھے تو سبجے یار سا خط ہو لکھنا پڑا دو بار خط تیرا حسرت کش نظار خط اور گیا ایسا جیسے پار خط لکے اسے زلربا تھار خط گمشدگان کا ہر اشکارا خط
--	---

من گلزار میں جلوہ من پلار کے خط
پڑ گئے گرون تازگی پو منی بار کے خط
پاس قاصد کے مرے اور بھی دھار کے خط
رو برو کوئی قری افس خط گلزار کے خط
یاد پڑتا رہی مرا سامنے انقیاء کے خط
ہو گیا ایک پریم کی طواری کے خط
عزیز ہی رو برو اوس ملیش بہتسا کے خط
کیونکہ معلوم ہوں حسرت کش یار کے خط

بخت کرتا رہی دین پہ کمان یار کے خط
پنکرا رہ گئیں جو وہ منو یا شب کو
خط تو کیرا ہی گیا تھا مرا لیکن نکلے
خط عارض ترا وہ پو کہ منو و سر سہر
نامہ برد بھی تو تقریر میں لکھا کیا ہے
یاد آتی دم تحریر جو وہ زلف و راد
کھینچے پو تار شاعی سے ہفتہ ہر گاہ
نہر نہ نامہ اگر ہو میں نہ آنکھیں قاصد

تیرا برو سے ہن جانا زلف و سر سہر
بے اہل پڑتا نہیں دھار تیرا ایسے خط

ازدلیف طاسی مہل جلد دوم

ابھی مجھے نہ پارا پارا خط
لایا قاصد جواب خط ایسا
تجھ کو لکھتے قلم و تر گس کے
ہول کے مضمون بقیرا ہی کے
کیا تعویذ ہول ذل سمنے
لاگ ہو یا اندھیری رات میں

ہو مجھے تو سبجے یار سا خط
ہو لکھنا پڑا دو بار خط
تیرا حسرت کش نظار خط
اور گیا ایسا جیسے پار خط
لکے اسے زلربا تھار خط
گمشدگان کا ہر اشکارا خط

کے ہر ایک حرف میں ہے ایک عالم کی بات ہے
 جس کی ہر بات میں ہے ایک عالم کی بات ہے
 جس کی ہر بات میں ہے ایک عالم کی بات ہے
 جس کی ہر بات میں ہے ایک عالم کی بات ہے

لکھنے دیا جو دیدہ غماک خطا	تیرے کمر آشوب سے کا قدر سر بسر
بے قضا اور قاتل سفاک خطا	تیج تیراں جو تیری تیرا نہیں
پڑھ کے تیرا عاشق غماک خطا	تو نے کیا لکھا تھا چور دنگا

حاضر دکن ناک میں دم جو خطا
 دے دو جا تو سے پھر کے ناک خطا

ہمدرد عشق کی نہ پوچھو شرط	جان دیتے تو کچھ ادا ہو شرط
جو تمہاری تہ جائیگی پر پی	اسمین جو چاہو ہے پر تو شرط
دل نہ دے گا تم کو نہ دے گا	دہریہ جیسے جیتو شرط
دل نہ دے گا تم کو نہ دے گا	دھل دلا دے بلیدو شرط
دل نہ دے گا تم کو نہ دے گا	اسکے چھتے پر تم نہ پاؤ شرط
دل نہ دے گا تم کو نہ دے گا	دہری بھی سے دل نہ پاؤ شرط

اسکا دل نہ دے مجھ کو لانا
 سے محبت کی اور طوطی نہ شرط

یوں ہے جنبش اس کے تو میں دل مضبوط	یوں ہے جنبش اس کے تو میں دل مضبوط
پانڈاری نہیں ہستی کو کہہ سکتا	پانڈاری نہیں ہستی کو کہہ سکتا
دل کے کو نہیں ہم جان تلکے میں پی	دل کے کو نہیں ہم جان تلکے میں پی
دھن میں نہیں تیرا آہن میں آہن سا	دھن میں نہیں تیرا آہن میں آہن سا

کے ہر ایک حرف میں ہے ایک عالم کی بات ہے
 جس کی ہر بات میں ہے ایک عالم کی بات ہے
 جس کی ہر بات میں ہے ایک عالم کی بات ہے
 جس کی ہر بات میں ہے ایک عالم کی بات ہے

من لکھتا ہوں کہ میں نے اپنے دل سے جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ ہے
میں نے اپنے دل سے جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ ہے
میں نے اپنے دل سے جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ ہے
میں نے اپنے دل سے جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ ہے

اے اس برص کو ہاتھ نہ چھو رہا جو اسکو تیری چشم سے چھو مگر ہے مجھ کو داسرخی خا کا لحاظ تہ پاس یار کا جسکو نہ آشنا کا لحاظ اور خدا کرو خدا خدا کا لحاظ	وہ اسکی جنبش قر کا سر کیوں خضر کر اوٹھا کہ آٹھ نہ دیکھا جن میں نرگس ملوں میں اچھو کھ پانچ اپنے دیر تر رکھیں ہم اس دلاشیم آشنائی کیا نہ توڑ دلوں مرزا ای تیان شگین دل
---	--

اگر اوٹھنا ہے منظور دریا کا لحاظ

روایت طای سحر حیدر چارم

گلی میں بارکی ہمت رکھا قدم بہ لحاظ ہماری شکل نے سب ال کبیراوں خلم وہ کرتا ہین اسیر بھی ہاتھ امیر جب اس حسن میں یوسف منور کا ہر سیا و اجونک اولیٰ خواب ناز و دیا ہم اسے آگے نہیں ہونے دیتے	کلی میں بارکی ہمت رکھا قدم بہ لحاظ ہماری شکل نے سب ال کبیراوں خلم وہ کرتا ہین اسیر بھی ہاتھ امیر جب اس حسن میں یوسف منور کا ہر سیا و اجونک اولیٰ خواب ناز و دیا ہم اسے آگے نہیں ہونے دیتے
--	--

من لکھتا ہوں کہ میں نے اپنے دل سے جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ ہے
میں نے اپنے دل سے جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ ہے
میں نے اپنے دل سے جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ ہے
میں نے اپنے دل سے جو کچھ لکھا ہے وہ سب کچھ ہے

یہ دین تھیں جس سے جلادوں
 ہوا کی اون جو ملاقات کا موقع
 لیکن میں نے ان کو دیکھ کر غصہ
 نہیں کیا اور میں نے ان کو
 نہیں دیکھا اور میں نے ان کو
 نہیں دیکھا اور میں نے ان کو
 نہیں دیکھا اور میں نے ان کو

ہمارے دیکھ کے اپنا دھت میں قدم
 چارہ گر جاوے تجب نہیں گرین جا

آگے خورشید رخ یار کے کیا کام ارنیکا
 اسے ظلم فرما کیا نرم سے گرد و کی شمع

دل مار لینے کو اس طرح چلے لڑ ہون چہا
 ہون نہ وہ اک گرہ زلف سے او کی تیر
 کشتہ ز گس خم ہون تیرا اک گل
 دل عشاق ہون تیرا دل عشاق تیرا
 کیا تیرا شہر ہو گئے منہ سے او شاد و تیغ
 چو ش گریہ مجھے دیا نہیں تیرا
 تیرا نہ اندازہ او شاد و تیرا کیا جان
 شہر تیرا ہوا چو تیرا شہر تیرا

ای ظلم کیونکہ ہر جمعیت خاک طراوتی
 جب تک اوس ترنت پریشان یہ سہا ہون

یہ دین تھیں جس سے جلادوں
 ہوا کی اون جو ملاقات کا موقع

یہ دین تھیں جس سے جلادوں
 ہوا کی اون جو ملاقات کا موقع

یہ دین تھیں جس سے جلادوں
 ہوا کی اون جو ملاقات کا موقع
 لیکن میں نے ان کو دیکھ کر غصہ
 نہیں کیا اور میں نے ان کو
 نہیں دیکھا اور میں نے ان کو
 نہیں دیکھا اور میں نے ان کو

[illegible]

<p>روشن دلوں کے قرب میں ہیں لاکھ فائدہ آئینہ کا کام ظفیر کا چراغ</p>	<p>سے پاس پیار میں رنج پر نودہ چراغ روشن ہو چشم کے گشتے کی گور شعلے کو میر سوزش دل پر جو رشک روشنی و تفتہ جانوں کو کھینچ سیر</p>
<p>ماہ نواد کھاہیں دو کسے چراغ روغن کی جا بادہ انگور کے چراغ جاننا جو ہم میں مرد کو بر سو چراغ پانا تا فروغ چشبہ و مجبور سو چراغ مانوس کب جو نایہ زنجور سو چراغ سے میر و گھر میں روشن طور چراغ</p>	<p>کچھ مودہ یوں گھر میں نہیں کلام افتداری تجسلی انوار حسن یار</p>

روشن ہوا قناب قیامت کا ایسی قطر
ہم اہل جہنم کی شمع بن گئے ہر چراغ

کچھ بات کہیں بھلائی تھی تھی تم دفع
 قاصد خط اوس کے لکھ کے جو بھیجا کہیں گیا
 ابرو کو اوس کی کتھ میں سب تیغ اصفہان
 تم کھاتا کھاتا جان مری لب پہ آگئی
 میں نے تو کچھ کہا نہیں تم کہتے ہو کنا
 سچا ہے اس زمانہ میں وہ بھی کہ جسکے ہو
 حق جو دفع کو کو کہ نہیں جافظ ظفر
 اسے بت قسم کھائیں صلائی قسم دفع
 تحریر جو او میں وہ ایک قلم دفع
 ہے اصفہانوں میں کیاں ایسا تم دفع
 وہ اب بھی جاتے ہیں در حال غم دفع
 کیا پیشوں اس دفع کو جو قسم دفع
 کچھ راستی سخن میں سدا اور کم دفع
 جاتا ہے بھول کر کے جو دفع دفع دفع

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

۹۸

که روزی دو وطن دهری و ادربا در	که روزی دو وطن دهری و ادربا در
--------------------------------	--------------------------------

ای طغریں کیا کنون کشتا غم شپسیرین
دل مرا آهون مہر وادرنیا وادرنیج

چاہیے ہے جمع ہو گئے ہر طرف چراغ
جفتش اس کے تیر و ادیسیم صبح دم
یوں پس شرکان جو دوسری شہر رخا
شب دکھا کر تو رنج و روشن کرنا نہ کرنی
روشنی دشت و غماز و دشمن چراغ
کلی بنیں ہوتا چین میں گل کا یہ روشن چراغ
رکھ دیا جیسے جلا کر پوس جلیں چراغ
ساتھ ہی راکت و رکتی ہیں کب نہن چراغ
روشنی دشت و غماز و دشمن چراغ
کلی بنیں ہوتا چین میں گل کا یہ روشن چراغ

سمیع سان ملو جن سب سوز الم کو ہم
سے جلانا مگر میں بھی کہ ایت پر فن چراغ

روایت ابن عمر رضی اللہ عنہما

و دنیا ای ماه کو بی ده چرخ کمن پیاغ
 ایچم سلاکون بین دلق چرخ کمن پیاغ
 گریه ای سینه سحره بین یقین پیاغ
 و دنیا ای ماه کو بی ده چرخ کمن پیاغ
 ایچم سلاکون بین دلق چرخ کمن پیاغ
 گریه ای سینه سحره بین یقین پیاغ

[illegible]

کتابت کوئی جسم کوئی لام زلف کو
کتابت ہون میں ظفر کہ سطح پر کان زلف

دھل کی ہے نہیں ہے جو تیر ہر حرف دلید یوں فار کیا کج نگہ کا اوج ہے سبیل ابرو و فرکان ہوں کسی قاتل کا ہشت وشت کو داد دہ کر آیا و کر ماسہ یار کو قاصد اور انکے غیسر ہوئی میں تری دشمن ہوتی ی خلق کر میں زنا محبت نہ پھرے زلف سے ہم	اوی تقیر نہیں ہر مری ہر حرف جسطح کھینچے ہے کوئی تیر حرف نہ مری تیر ہر حرف نہ مری ہر حرف کھو دی کا فن ہے ہر حرف دیکھو زبھا کہ ہین کیا نشہ کیر حرف ہر تیر تیر تیر مری تصویر حرف ہم کویر و انہیں گر کرتے ہیں تیر حرف
---	---

سمع سان رکھتی ہن ہر خیز زبان اپنی دراز
اسے ظفر کھینچ تو کیا کرتے ہن ظفر حرف

گر بول دینا خطا کر بت بڑ پر مٹا تو اگر قتل سے خوش ہو تو خوشی سے اپنی دل سودا زوہ کو مارا کوئی کوئی زلف وہ مہل نہ سنی ہو تری بسم اللہ گر حساب ستم دجور یہ ہوں حاصل داغ	پھر نہیں ہونی کی سبب تو یہ تصویر حرف خون کر کے اپنا تیر عاشق و لگیر حرف دیر نہ دیکھو کو تو ہو ہے تصویر حرف اوج کرنے میں ہو شاید تری تکبیر حرف کیا عجیب تی محاسب کو ہو تحریر حرف
---	---

کتابت کوئی جسم کوئی لام زلف کو
کتابت ہون میں ظفر کہ سطح پر کان زلف
دھل کی ہے نہیں ہے جو تیر ہر حرف
دلید یوں فار کیا کج نگہ کا اوج ہے
سبیل ابرو و فرکان ہوں کسی قاتل کا
ہشت وشت کو داد دہ کر آیا و کر
ماسہ یار کو قاصد اور انکے غیسر
ہوئی میں تری دشمن ہوتی ی خلق کر
میں زنا محبت نہ پھرے زلف سے ہم
سمع سان رکھتی ہن ہر خیز زبان اپنی دراز
اسے ظفر کھینچ تو کیا کرتے ہن ظفر حرف
گر بول دینا خطا کر بت بڑ پر مٹا
تو اگر قتل سے خوش ہو تو خوشی سے اپنی
دل سودا زوہ کو مارا کوئی کوئی زلف
وہ مہل نہ سنی ہو تری بسم اللہ
گر حساب ستم دجور یہ ہوں حاصل داغ
پھر نہیں ہونی کی سبب تو یہ تصویر حرف
خون کر کے اپنا تیر عاشق و لگیر حرف
دیر نہ دیکھو کو تو ہو ہے تصویر حرف
اوج کرنے میں ہو شاید تری تکبیر حرف
کیا عجیب تی محاسب کو ہو تحریر حرف

کتابت کوئی جسم کوئی لام زلف کو
کتابت ہون میں ظفر کہ سطح پر کان زلف
دھل کی ہے نہیں ہے جو تیر ہر حرف
دلید یوں فار کیا کج نگہ کا اوج ہے
سبیل ابرو و فرکان ہوں کسی قاتل کا
ہشت وشت کو داد دہ کر آیا و کر
ماسہ یار کو قاصد اور انکے غیسر
ہوئی میں تری دشمن ہوتی ی خلق کر
میں زنا محبت نہ پھرے زلف سے ہم
سمع سان رکھتی ہن ہر خیز زبان اپنی دراز
اسے ظفر کھینچ تو کیا کرتے ہن ظفر حرف
گر بول دینا خطا کر بت بڑ پر مٹا
تو اگر قتل سے خوش ہو تو خوشی سے اپنی
دل سودا زوہ کو مارا کوئی کوئی زلف
وہ مہل نہ سنی ہو تری بسم اللہ
گر حساب ستم دجور یہ ہوں حاصل داغ
پھر نہیں ہونی کی سبب تو یہ تصویر حرف
خون کر کے اپنا تیر عاشق و لگیر حرف
دیر نہ دیکھو کو تو ہو ہے تصویر حرف
اوج کرنے میں ہو شاید تری تکبیر حرف
کیا عجیب تی محاسب کو ہو تحریر حرف

بہارِ عشق کی دہلیز میں کھڑی ہو کر
دیکھو کہ کون سے گلابیں کھل چکی ہیں
اور کون سے پتوں نے زردی چھانے لائی ہے
یہ سب دیکھ کر دل میں ہنسنا شروع کر دو

جو کچھ کہتی ہیں دل اوسکو دیا کیوں ہے	نہیں اس شوخ کی ہم ناز ادا دے
کر دیا زلفت کا فرتری ہلو آگاہ	وہ ہم آگے نہ تھو و ام بلا وقت
میں ہوں ہمار محبت نہ کرو میرا علاج	ایک طبیعت نہیں تم میری دوا دے
وہ کس شوخ شکر ہو گا دل اپنا	کہ نہ ہی شکر سے وہ اگر نہ دوا دے

ہمیشہ کیوں گل کی روش باغ جہان میں غافل
اسے ظفر سے اگر بیان کی سبک واہت

دیکھو اوس قاش شہاک کو خیر بہ کف	عاشق سر یار چہرہ میں ہمیشہ شربت
ہمیشہ کو کون کا باغ میں آغوش	جو صراحی دہلے غنچہ دہن گل ساغر بہت
ہم ہر آئینوں کے دیکھتی ہیں عشق میں	چشمِ سحر کی ہر آنکھ میں ہر گز ہر بہت
خون کی توڑ میرا بدن چھوڑ کر ادا دے	یہ تری دستہ ستم سداک جہان محض بہت
بیکے دریا میں سیر کا کر (شکر) ہم	ہوں جابلوں کی جگہ گرداب کے خطر بہت
آئینہ اوشاکر میں دیکھتی ہوں میری	جو کہ گیس کس طرح رکھتی ہیں سیم زر بہت

دیکھتے قسمت کا لکھا ہو گا اوس دن کیا ظفر
ہو گا اعمال یہ کا اسے جیبتِ خیر بہت

ہر دم میں اوسکا انداز دمِ محبت	جو قلم سوا کو کھلا یکظم کی محبت
وہ جہاں سے نہ کہ نہیں تھا کبھی محبت	کھنکھاتا تھا کہ جس کی محبت
شکر ہے ہر دم میں ہر دم کی محبت	جو کہ ہر دم میں ہر دم کی محبت

یہ سب دیکھ کر دل میں ہنسنا شروع کر دو
بہارِ عشق کی دہلیز میں کھڑی ہو کر
دیکھو کہ کون سے گلابیں کھل چکی ہیں
اور کون سے پتوں نے زردی چھانے لائی ہے

لکھنے کے ہم چٹکانے کو اور کچھ قاصد
 مریض عشق کو آرام ایک دم میں ہر
 یہ جان کنی جو ہر کام مشکل اور فریاد
 ساقیان عدم کی خیر خدا جاسنے
 تو ایسے کچھ تو مصیبت میں عشق کی ناصح
 قدم سچے رکھو اور دل و محبت میں
 جو دیکھیں تیکہ وہ دل میں رہا دوست کی

اگر نیلے خط میں رقم اپنی کیوں لکھتے
 کہ سے دیا جو میانہ مسیح وہ کلیتہ
 کہ اس کو بکلی میں کہیں وہ کم کلیتہ
 کہ اوٹکی چین پر یا جانب ہم کلیتہ
 اوٹھا تو جان پہ چوہا مقدس میں کلیتہ
 یہ بات وہ یہ کہ جو چین ہر قدم کلیتہ
 کہ نہ شمع جی صاحب کو خرم کلیتہ

اگر نیکی خط میں رقم اپنی کیلئے لکھتے
 کرے دے یا جو میانہ مسج و دم کلینت
 کہ اس کو اپنی میں گین و کم کلینت
 کہ اوٹا کی چین یا جانبا تم کلینت
 اوٹا کی جان چو اقدار میں کلینت
 یہ باہ و رہی کہ جو چین سر و دم کلینت
 گرن نہ شیخی صاحب کو حرم کلینت

دیا ہے ایسے سنگم کو دل طاق سے
کہ جس سے جان کو پہونچنے کی وسعت کم

روایت قاضی محمد

اور اس طرح کے بڑے جنو پہ چار حوت
بھیج دیں تم شمار کیے یہ چار حوت
دی کھنچ اپنی کشت کے لیے چار حوت
بھیج دیں یہ ہزار تین یہ چار حوت
سین جاو میری کشت کے لیے چار حوت
تفت کچھ اور اس سے کہیں یہ چار حوت
گندہ ہیں اپنے دل کو کیسے یہ چار حوت

اور اس طرح کے تیز و جنو بہ چار حن
بجی اوستم شمار کئے یہ چار حن
دی کھنچ ہو کشتے کے سبب چار حن
سب سے بہن یہ تیز و جنو بہ چار حن
سن جاو میری ٹھہر کے تیز و جنو بہ چار حن
تف تجھ اور اس سے کہنے یہ چار حن
گندہ بہن اسے دل کو کہئے یہ چار حن

۱۰۱

<p>میں نے تم کو دیکھا ہے اور کچھ قاصر مرص عشق کو آرام ایک دم میں چ یہ جان کنی جو کلام شکل اور فریاد ساقیان عدم کی خیر خدا جاسنے از جو کچھ تو مصیبت میں عشق کی ناصح اندم پھر کے رکھا دل رحمت میں جو دیکھیں تیکرہ دل میں رہتا دیش کی</p>	<p>اے نیکو خط میں رقم اپنی کیا تکلیف کرے نہ راہو میان ہ مسج دم کلیت کہ اس کو کئی میں کہیں جو کم تکلیف کہ او کو چین و یا جانب نام تکلیف ادھار جان تو حواقتہ میں تکلیف یہ راہ وہ رہی کہ جو چین پر قدم تکلیف گر نہ نشیخ ہی صاحب سو حرم تکلیف</p>
<p>دیا ہے ایسے سنگر کو دل خلق میں کہ جس سے جان کو ہو پرخیز و سیرم تکلیف</p>	
<p>روایت قاضی احمد</p>	
<p>میں نے شراب پیش کیا ہے چار حرف ایک حرف منو شکوہ زبان پر نہ چرخ کا مایہ چاہ نامہ قلم بہر کے خون کو تو کی شمع میں یہ صحنہ مستیا را تو جو قلم کے کوئی پتہ نہ حق جو کندہ رستا تو مجھے اسے حوالہ دلائی نام محمد کے اور ظفر</p>	<p>اور اس طرح کے بزمہ چنیو چار حرف بھیج او تم تمنا کہینے یہ چار حرف دی کھنچ اپنی کشتے کے سینے پر چار حرف چلے ہیں یہ نہرا سقینے یہ چار حرف سن جاو میری کھنچ کے زبانی چار حرف آفت تجھ اور اس سے کہینے یہ چار حرف کندہ ہیں اسے دل دیکھتے یہ چار حرف</p>

۱۰۳۲
 نہیں چور دہمچو اور کچھ سوای فراق
 بنا کر چشم سے دریا بھی نہ کچھ نہ سکے
 ترے فراق زدوں کے مزار سے تا حشر
 فراق مجھ کو تہا پہان فراق کو میں
 وصال بھی جو میسر ہوا تو خوش نہ ہوا
 کیا خدا جان آفوں نے یہ پیدا
 ڈرانہ روز قیامت کے تو مجھے واعظ
 مری کی کیا کوئی آگاہ ہر محبت کے

فراق فراق میں اک حرف کا ہر فرق طفر
 جہان ہر فرق دون میں دہن ہی کا فراق

ہوگا یہ خاک بھی ساتھ جود کا خلق
 نعل سی زیب پراد سچو پر رنگ پنا
 حال شب غم مر سب نہیں جاتا بکھا
 دل کو بہن نکرون میں نہ بچو میں ل
 اسکو خط لکھنا تو نہ سمجھ رات کو
 گو نہ زبان سے کسار از محبت تو کیا
 لاؤ وہ گل پطرا دس سی پچھا کی

جاکے ہلا منیکے تم توں میں ملحق
 ہو تہن کیا کیا نچل دیکھے شام شفق
 اگر چہ تہہ تہہ ہن روز ہزاروں دن
 جبے گستان کا لین طفل دبستان
 نامے نے میر کی کیا سینہ گرو دیکو شق
 خشک لب چشم تو زردی نہ نہ گشت
 دیکھ کے رخسار پراد کے سبار حق

[illegible]

حرف عشق کی دولت ہو دل خیم کاغذی

وہ سچے نہیں کچھ خاک اور اکسیر عن قرق

بھیل جانا بھیسو کوں چارسکا عشق
یا روں کو بدبختی چارمی خیر عشق
نہ نہ برزین کیا کوئی تفتہ جگر عشق
و کھلاؤ تمرا ت اگر اپنی تھر عشق
یو زردی رخسار بخا ہر اثر عشق
لیکن نہ ٹری دلہ کسوی نظر عشق

و عاشق سوز مرا پا شجر عشق
ہو آئے اگر قاصد انک اپنے روانہ
کئے جو دین داغ بدل خاک سوزا لہ
تھرا لگے آتش دوزخ تو عجب کیا
کیا فائدہ خشک کو اگر حقیق میں روکا
پتھر اگر آتش اگر او سب بلا سے

ہو گرجہ و مانع او سکا فلک پر تو یہی ہے

جواب کو سمجھنے سے ظلمت فاک اور عشق

رفت قاف علی حمایم

گرمای جوان کے خوشی کو بے ہر نظر کاوش
جسکے کہ درمیان نہو بالشت بھر کاوش
میرزا اور لڑکا گھر میں ہر دم میں کاوش
مطلق نہیں سمجھا وہ دل اور جگہ کاوش

کھانا گاہ و بہت سبب کا فرق
سیو و میر و پاس و بہترین و رات کو
لو جین و کو کھا کر مکان بھی بنا کر گیا
جانا کہہ کر و دو دو ک اور سیو کو کھانا
پس از میری طرف سے کھا کر
از جین کے پاس لے کر و دو ک

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

خاک کو مسند کھڑا بن گئے ہیں صاف دنیا سے دین پر کوئی روشنی خاک ہوتا ہوں میں سیر جہاں کے ہیں	اور وہ جاوین مسند کو ابھڑا کر خاک پر لگتی نہیں چادر تھاپ کو گر لگے جاگے مری اور اس اجاگے جا
--	---

تھاب و زمان سے ظفر او سٹے کرے گریختگی کرے اکدم میں جلا کر خوش آب کو خاک
--

لگی ہو اس تری و حسی کے یہ بوسہ خاک کسان رہا ہو زہر گل خیر تو لے بلبیل ہو نہ ہم ہیں فقط راہ عشق میں رہا دور جو سوز محبت سے دل میں پروا ہر ایک شخص جو زیر فلک مکر رہے بچا نہ خاک سے دامن کہ پاں کر گیا کیا	لگا تو دی اگر بھڑ پیر میں ہو خاک اور اس کے لپکتی یاد خزان میں ہو خاک ہزاروں ہو بیان قیاس کو کہن ہو خاک کو کیا لگاؤ وہ لوح شمع انہیں سے خاک چھڑی ہو کیا کہیں انہیں کہن سے خاک لگے گی زیر زمین چپ کر گفن ہو خاک
---	--

ظفر سے تو بھی وہ آتش زبان کہ ہو جلا کر دل حسود تری گری سخن سے خاک
--

روایت کا ف جلد دوم	
حال انجا کر گیا تھا بھار بیان خاک مالون سے مری آپ ہو سنگ و لیکن چون نقش قدم مل گویا خاک میں لاکھوں	دم لہو کی بھی نہیں تاب تو ان خاک اوسکو ہوا کچھ اثر آہ و فغان خاک رکھانہ فلک تو نہ کسی کا بھی خاک

Handwritten marginalia in Urdu script, including the phrase "اسے ظفر بن جان میں دس آہ بھڑا کر" (This is the nail of the world, ten times the world is shaken).

[illegible]

۱۰۸
 سب کائنات میں ہر شے اپنے اپنے مقام پر ہے اور ہر شے اپنے اپنے کام میں مصروف ہے۔
 اگرچہ ہم انسان ہیں مگر ہم بھی اس کائنات کا ایک حصہ ہیں۔
 ہمیں اپنے مقام پر رہنا چاہیے اور اپنے کام میں مصروف رہنا چاہیے۔
 اگرچہ ہم انسان ہیں مگر ہم بھی اس کائنات کا ایک حصہ ہیں۔
 ہمیں اپنے مقام پر رہنا چاہیے اور اپنے کام میں مصروف رہنا چاہیے۔

<p>انصاف بھی کھا کر ہیں رنج و مل پتو ہیں کچھ تو ہے اور کچھ تو نہیں ہے شیریں</p>	<p>ساتھ کھانا اور کچھ دیا ہے جھگڑا گالیان جوتیلج تیری ہانک کھا کر ہیں لوگ</p>
<p>کیوں نہ اب ہو وہ شخص سے یقین وہ بد گمان چلیاں جا جا کے سیری اور ظفر کھا کر ہیں لوگ</p>	
<p>ردیف گات جلد دوم</p>	
<p>جس طرح آتش سوزان کی ہر شے لاگ خوب کو چشم کو جو چشم کو جو خراب لاگ کہو باندھو نہ میر دیدہ پر آب سے لاگ شوق میں اپنے لگا دی مری محراب اس ور کو جو اس طرح گردا بسو لاگ لگے فر شمع پر آگ کی مشاب لاگ جگے ہو کے لگی جام و تاب لاگ اگل نور شید کی نور شید تاب لاگ</p>	<p>سوزش عشق کی ہر شے لاگ آنکھ کے طبع لگی سیری کہ تجہ بن ہر آئینہ گشتی ہو دیا کو گرہ بنی منظور کام مسجد کو تجو کیا مگر اس آبرو آپ کی زلف کو حلقے سول اسو جان دل لگا اور حسین سے نہ مرا ترے سوا جام کو فر کو بھی ہر عہد لگا دی ساق آنکھ اس رخ سے لگی زون کی ہر شے لاگ</p>
<p>کی سے جس روز سے اعدا لگاوت اوس اسے ظفر باندھی جو اس شوق اعدا لگاوت</p>	
<p>ردیف گات جلد سوم</p>	
<p>اسے تو میرے ہر ہر تھا نہ کہہ لگاوت</p>	<p>اسے ہوئی ایسی کیا خطا تھا لگاوت</p>

سب کائنات میں ہر شے اپنے اپنے مقام پر ہے اور ہر شے اپنے اپنے کام میں مصروف ہے۔
 اگرچہ ہم انسان ہیں مگر ہم بھی اس کائنات کا ایک حصہ ہیں۔
 ہمیں اپنے مقام پر رہنا چاہیے اور اپنے کام میں مصروف رہنا چاہیے۔
 اگرچہ ہم انسان ہیں مگر ہم بھی اس کائنات کا ایک حصہ ہیں۔
 ہمیں اپنے مقام پر رہنا چاہیے اور اپنے کام میں مصروف رہنا چاہیے۔
 اگرچہ ہم انسان ہیں مگر ہم بھی اس کائنات کا ایک حصہ ہیں۔
 ہمیں اپنے مقام پر رہنا چاہیے اور اپنے کام میں مصروف رہنا چاہیے۔
 اگرچہ ہم انسان ہیں مگر ہم بھی اس کائنات کا ایک حصہ ہیں۔
 ہمیں اپنے مقام پر رہنا چاہیے اور اپنے کام میں مصروف رہنا چاہیے۔

سب کائنات میں ہر شے اپنے اپنے مقام پر ہے اور ہر شے اپنے اپنے کام میں مصروف ہے۔
 اگرچہ ہم انسان ہیں مگر ہم بھی اس کائنات کا ایک حصہ ہیں۔
 ہمیں اپنے مقام پر رہنا چاہیے اور اپنے کام میں مصروف رہنا چاہیے۔
 اگرچہ ہم انسان ہیں مگر ہم بھی اس کائنات کا ایک حصہ ہیں۔
 ہمیں اپنے مقام پر رہنا چاہیے اور اپنے کام میں مصروف رہنا چاہیے۔
 اگرچہ ہم انسان ہیں مگر ہم بھی اس کائنات کا ایک حصہ ہیں۔
 ہمیں اپنے مقام پر رہنا چاہیے اور اپنے کام میں مصروف رہنا چاہیے۔
 اگرچہ ہم انسان ہیں مگر ہم بھی اس کائنات کا ایک حصہ ہیں۔
 ہمیں اپنے مقام پر رہنا چاہیے اور اپنے کام میں مصروف رہنا چاہیے۔

Handwritten text in Urdu script, likely a continuation of the letter or a separate note, written diagonally across the bottom of the page.

چین میں گل منڈ چروا کر اکیسہ	تصدی ہو کہ ہن ہر ہر دم گل
چروا کر آشک خوشے بٹھکر عمر	ہوا یک دست یہ فہریش گل

طائفہ رگزار کیا کہی غزل ہے
عجب گلشن ہے تو بہ بین ستر گل

فانکے دل کی جگہ ایک متصل کالی کے گل
 سر پہ اس غم سے کھو کر کبیرہ کوہ کی کلا
 شک و قطر و نہیں ہیں دامن کا بکریا
 بڑی قوم ہوتا ہے تاجان کے ہے قوس و قباب

غزل لڑکا کبیرہ کے پھر پائیں اشیں کو گل
 جیکے غائب نظر و باغ میں بیس کے گل
 کہتے ہیں ہر چہ کہ موتیا کو تلے کے گل
 جرج بینا فام رہن ملک جام کے گل

اسے غطر باغ معانی دے تراہر اک سخن
بھڑتے ہیں تجھ سے طالب آمل کو گل

روایت لام حلیہ دوم

[illegible]

۱۔ اگر کسی شخص نے کسی اور شخص کو قتل کیا ہے تو اس شخص کو قتل کرنے کے وقت اس شخص کی عمر کیا تھی؟
 ۲۔ اگر کسی شخص نے کسی اور شخص کو قتل کیا ہے تو اس شخص کو قتل کرنے کے وقت اس شخص کی عمر کیا تھی؟
 ۳۔ اگر کسی شخص نے کسی اور شخص کو قتل کیا ہے تو اس شخص کو قتل کرنے کے وقت اس شخص کی عمر کیا تھی؟
 ۴۔ اگر کسی شخص نے کسی اور شخص کو قتل کیا ہے تو اس شخص کو قتل کرنے کے وقت اس شخص کی عمر کیا تھی؟
 ۵۔ اگر کسی شخص نے کسی اور شخص کو قتل کیا ہے تو اس شخص کو قتل کرنے کے وقت اس شخص کی عمر کیا تھی؟
 ۶۔ اگر کسی شخص نے کسی اور شخص کو قتل کیا ہے تو اس شخص کو قتل کرنے کے وقت اس شخص کی عمر کیا تھی؟
 ۷۔ اگر کسی شخص نے کسی اور شخص کو قتل کیا ہے تو اس شخص کو قتل کرنے کے وقت اس شخص کی عمر کیا تھی؟
 ۸۔ اگر کسی شخص نے کسی اور شخص کو قتل کیا ہے تو اس شخص کو قتل کرنے کے وقت اس شخص کی عمر کیا تھی؟
 ۹۔ اگر کسی شخص نے کسی اور شخص کو قتل کیا ہے تو اس شخص کو قتل کرنے کے وقت اس شخص کی عمر کیا تھی؟
 ۱۰۔ اگر کسی شخص نے کسی اور شخص کو قتل کیا ہے تو اس شخص کو قتل کرنے کے وقت اس شخص کی عمر کیا تھی؟

یا دنیا میں کتنی غلطیوں کا
کیا عجیبی سیڑھی میں جو مرغان اسے
دیکھ کر بڑی ہی ڈباہیم ڈاس یار کے ہاتھ
تھریں ان وقت دیر نہ کی دی اپنے ہاتھ
لا آیا دامن میں گھر بھر کے مگر دیر نہ
چو دنیا کی سبکدوش نہ منہ نہ فقیر
دل بلاؤں میں نہ ساز لفت کا چو کر غمنا

چمن قنات از جنت لؤلؤ نازک بال کا میلو
بیخاکر آب کو صیقل دین جل کا میلو
بهر سکا پھر نہ چکا یا ہوا دلال کا میلو
جیسے ہو جاوے کہ جنس کس کا کا میلو
ابرنیسان دم گویہ مر رداں کا میلو
کین کین کسے جو گرانہ کینش کا میلو
لیتا سو داندنی ایسا بھی کا میلو

ماہ سے جمع کیا سیم ظفر مہر نے زر
پھر خود لکھا تو نہیں یا رے ان کی گال کا ل

سوزِ غم میں یہ ملاو متی پڑ پیر کے پھل
 باغِ عالم میں ہیں جو روکھ خواہانِ نیر
 کھاؤ ہیں شاخِ گمانِ سحرِ ہی کی ہر
 باغِ دل میں شجرِ آءِ لگائے ہوئے
 ہے وقتِ سیبِ کھل اور وقتِ پیر
 کہ اس بات کو جاننے سے غصہ کیا جہنمِ

دل جگر دونوں کے عاشق و دلگیر کے ہیں
 پھول سجھنے کے ہیں اور نہیں بخش کر کے ہیں
 دل مرا جانے پر جان ہر تر کے ہیں
 لیکن افسوس لگو انہیں تاشیر کے ہیں
 خان شکیں کے ہیں مرنے ہیں انہیں کے ہیں
 کہ نہیں کھانا کافی بخور رہے تھوڑے ہیں

پہل ستارہ کا مجھ سے ظہر کیا پوچھنا
سب دہ کرتے ہیں موافق مری نصیب پہ پھل

[illegible]

اولین درس

با حق و قاتل کے کچھ شکوہ نہیں ہے
 تو بڑا کہ یا بھلا ہنس نہو تیرا گلہ
 کرتے کیا کیا شکر کہ جو تیرا دل میں
 لکھا پیشانی کا دیش آتا ہی ہم شاکہ نہیں
 بہتو بہت صبر و بردباری ہوئی

ہے ظفر ہما جفا نش کون زیر آسمان
ہر جفای آسمان میرے شاکر مہین ہم

دل کو فراموش کا چکچکاسی تو دیکھئے ہم
 مانگے گئے تو بخیر اسی تو دیکھئے ہم
 کیا رنگا تو ہیں کہ اسی تو دیکھئے ہم
 احوال اپنا اونکو سنسای بود دیکھئے ہم
 اوسید کا زور کھٹسای تو دیکھئے ہم
 رہا ہمای دل سے اسی تو دیکھئے ہم

اوس موصافا کہ جس طرح اسی تہذیب
ول کیا ہو کہ اس کا بیان کیا
بتیاب دل ہنگا اگر یہ نہیں زور
قصوں میں را کہانہ نہیں کہیں
شرکان اشباح سے کیا ہو کہ
جو تم میں زخم نہیں کہیں کہیں

بچہ ہو بلا عشق کی بازی پاسے نظر
اک روز اپنی جان لگا ہی تو دینگے ہم

ای ہندو وطن میں غریب الوطن

جو کہ کل رفیق فہم میں ہیں ہم
شہرہ کی ترانہ کی زبان کی

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

پردانہ لوگ کا جلاخ جو اپنی جان لے اوسکی کویت شمع شبت کی نور قدم

کھٹکا ہر قسم چھٹا عشق میں رکھ دینا دیکھ بھال کے اسے راہ قدم

دوستی جو کچھ سوچا دل کتو ہن تم ایک باؤشی بظاہر گزین ہاتھ تو کیا تجربہ کے غلطہ کو کیا گزرو دل پر دانہ زیر تیر شرم بھی ل سو دیتے ہیں دعا نہ لبت بل کھاؤ باسو شکر رشاد پر محبت پر نغان مکر خوش آئی بدل	دوستی انو مکر دل سو دلی کتو ہن تم دلت اوس تیرن شائل سو دلی کتو ہن تم پیار چو اوس بی محفل سو دلی کتو ہن تم کیا محبت اپو قائل سو دلی کتو ہن تم آرزو دوسہ کی تیرل سو دلی کتو ہن تم ہم ہن عاقل بظاہر عاقل سو دلی کتو ہن تم
--	---

دل قدر کے ہن نام عزیزین پر او ظفر
عشق اپنے پر کمال سے دلی کتو ہن تم

روایت میں جلد چہارم

اب کان دہن کہ تھو دل بات سیکر پاس تم لیا تم ہر بھیجہ ہن جو م دشمن تحقین چیا ہون اجرت میں دل انعام میں قافلہ بکھینی تھو مکر نوشی کی کیفیت اگر فائل اس پاس محبت کا ہون کیا مہربان	ستے بھی اگر نہیں اک بات سیکر پاس تم بھیجہ تھو ہو سوچ غافل سیکر پاس تم لاؤ ہو خط اوسکا کیا خیرات سیکر پاس تم تو گزارد اک پر سن سات سیکر پاس تم دیکھ پاس اوسکے ہو اولات سیکر پاس تم
---	---

Handwritten marginal notes in Urdu script, including phrases like "دوستی جو کچھ سوچا دل کتو ہن تم" and "ایک باؤشی بظاہر گزین ہاتھ تو کیا".

غزل اک اور پر مضمون پڑھیں کیونکہ یہ محفل میں
طائفہ کے ہیں (مجموعی) وغیرہ استادانہ رنگتیں ہیں

بنی و در نفس یار و هم یک جان و قائل
دو زنجی هم یار و هم یک جان و قائل
ولی چو در و در اینها ضمیم یک جان و قائل
جلدی که طرح هوا کیدم یک جان و قائل
که کس صورت حساب این هم یک جان و قائل

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

طاف بکرا یکہ ان آنکھوں میں وہی نور برپا ہوا

مہاراجا کی اس شان و شوکت نے اس کی ساری زندگی
تو کراہت رہی اس کی ساری حسی پینے میں
تمنا تھی کہ وہ اس شہر میں دکن میں پیدا ہو
جسے اب اندھروں میں عالم سنی پینے میں

[illegible]

دلاور میں مبادی میں کھنڈی کے پتھر سے پیدا
۱۵۰ عدد کی سدا شمشیر دوزخی پتھر سے پیدا

۱۹۱۰
 ۱۹۱۱
 ۱۹۱۲
 ۱۹۱۳
 ۱۹۱۴
 ۱۹۱۵
 ۱۹۱۶
 ۱۹۱۷
 ۱۹۱۸
 ۱۹۱۹
 ۱۹۲۰
 ۱۹۲۱
 ۱۹۲۲
 ۱۹۲۳
 ۱۹۲۴
 ۱۹۲۵
 ۱۹۲۶
 ۱۹۲۷
 ۱۹۲۸
 ۱۹۲۹
 ۱۹۳۰
 ۱۹۳۱
 ۱۹۳۲
 ۱۹۳۳
 ۱۹۳۴
 ۱۹۳۵
 ۱۹۳۶
 ۱۹۳۷
 ۱۹۳۸
 ۱۹۳۹
 ۱۹۴۰
 ۱۹۴۱
 ۱۹۴۲
 ۱۹۴۳
 ۱۹۴۴
 ۱۹۴۵
 ۱۹۴۶
 ۱۹۴۷
 ۱۹۴۸
 ۱۹۴۹
 ۱۹۵۰
 ۱۹۵۱
 ۱۹۵۲
 ۱۹۵۳
 ۱۹۵۴
 ۱۹۵۵
 ۱۹۵۶
 ۱۹۵۷
 ۱۹۵۸
 ۱۹۵۹
 ۱۹۶۰
 ۱۹۶۱
 ۱۹۶۲
 ۱۹۶۳
 ۱۹۶۴
 ۱۹۶۵
 ۱۹۶۶
 ۱۹۶۷
 ۱۹۶۸
 ۱۹۶۹
 ۱۹۷۰
 ۱۹۷۱
 ۱۹۷۲
 ۱۹۷۳
 ۱۹۷۴
 ۱۹۷۵
 ۱۹۷۶
 ۱۹۷۷
 ۱۹۷۸
 ۱۹۷۹
 ۱۹۸۰
 ۱۹۸۱
 ۱۹۸۲
 ۱۹۸۳
 ۱۹۸۴
 ۱۹۸۵
 ۱۹۸۶
 ۱۹۸۷
 ۱۹۸۸
 ۱۹۸۹
 ۱۹۹۰
 ۱۹۹۱
 ۱۹۹۲
 ۱۹۹۳
 ۱۹۹۴
 ۱۹۹۵
 ۱۹۹۶
 ۱۹۹۷
 ۱۹۹۸
 ۱۹۹۹
 ۲۰۰۰
 ۲۰۰۱
 ۲۰۰۲
 ۲۰۰۳
 ۲۰۰۴
 ۲۰۰۵
 ۲۰۰۶
 ۲۰۰۷
 ۲۰۰۸
 ۲۰۰۹
 ۲۰۱۰
 ۲۰۱۱
 ۲۰۱۲
 ۲۰۱۳
 ۲۰۱۴
 ۲۰۱۵
 ۲۰۱۶
 ۲۰۱۷
 ۲۰۱۸
 ۲۰۱۹
 ۲۰۲۰
 ۲۰۲۱
 ۲۰۲۲
 ۲۰۲۳
 ۲۰۲۴
 ۲۰۲۵
 ۲۰۲۶
 ۲۰۲۷
 ۲۰۲۸
 ۲۰۲۹
 ۲۰۳۰

یا تو اپنے پاس سے یا تو قریب سے کہیں

دیو و تقدیر رسوا آنکو ہنرمند دل کے خاک میں آسودوں کی پیروی ماتا کیا کرے	چنگو خربے ہنری آتا ہنر خاک نہیں مچکواسے دید و ترقد رگہ خاک نہیں
گر خوشی جو ہر دم ہستی ہو ہم پیہ بہتر گان تو رکھائیں ڈاہن سیر ب	اور فرصت ہرین ہنر شہر خاک نہیں لیکن اس سخن قہمت میں تر خاک نہیں
آئینہ کیونکر تر سے سخن کا ہو عیب نگر	لیکن ہر آن ہنر ہنر ہنر خاک نہیں

دل تو صاف اڑکا ہوا ہے طفر خاک نہیں

کیونکر ہم دنیا میں گئے کچھ سبب کھلتا نہیں پوچھتا ہر حال بھی گردہ تو مار شرم کے	اک کی بھید و ان کا سب کھلتا نہیں غیر تصویر کی مانند لب کھلتا نہیں
شاہد مقصود تک پوچھنے کیونکر دیکھو ہندو جس خانہ زندان میں دیوانہ ترا	ہندو باپ تشا ہر غضب کھلتا نہیں اوسکا دروازہ پریر و زور کھلتا نہیں
دل پر غیغہ نہیں ہر اسکا عقدہ صبا عشق و چنگو کیا خاطر گرفتہ اڑکا دل	کھو لی کا حب تلک آویڑ کھلتا نہیں لاکھ ہو کر چرسا مان طر کھلتا نہیں

کس طرح معلوم ہوو اوسکے دل کا مدعا
بچھے باقون میں طفر وہ غیغہ کھلتا نہیں

عقل و ہر سیر کوئی آنکھیں ہم جو رہے کمال آرائش ہر شکر اگر کشتون کو	یہاں ہی ہر دل آویڑ ہو کیمر چور ہن کر جو دیو ہن تم ہر وہ کوئی دم چور ہن
--	---

Handwritten marginalia in Urdu script, including phrases like "دل کا مدعا", "کھلتا نہیں", and "چنگو خربے".

دل سے کہتا ہوں کہ تیرا دل میرا ہے
 میرا دل ہے تیرا دل ہے میرا دل ہے
 میرا دل ہے تیرا دل ہے میرا دل ہے
 میرا دل ہے تیرا دل ہے میرا دل ہے

چکرا چکرا ہم اپنا ہوا گئے ہیں تری فرقت میں بڑا بہتر غم پر شرب تو ہم پر تیرا جان بچا تو خود رو ادر ہم بچا گئے ہیں ادھر تو خود ہی ہوا درد و غم یاس الم رنج و تعب و محنت ظلم سہی ہیں بڑا شکر نہیں کہ گئے آج جو ہر وہ دیکھا گیا ہے کہ گئے گئے خاک میں ہم چکرا چکرا ہوا گئے	پر ہر وہ کہہ کہہ میں نہیں کیا گئے ہیں ہمارے وہ چکرا چکرا ہوا گئے ہیں اس تصویر میں کو ہم تیرا گئے ہیں وہ ہر وہ کہہ کہہ میں نہیں کیا گئے ہیں ہم تو ساتھ اپنا نہیں کو رہا گئے ہیں ہم جفا و تکوئی ہر وہ دیکھا گئے ہیں بیٹے گھر میں تیرا رہا گئے ہیں چکرا چکرا ہم اپنا ہوا گئے ہیں
---	--

اے ظفر میری ان اشکوں کی بارگاہ
 مثل خرمیرہ دیر بخش ہوا گئے ہیں

لگے ہیں دل پہ سب تیرے یاد میں شکار بند میں تیرے سوار توں ناہ خدا چلاؤ اور جی جیکے قتل پر کھو ہیں قلک نے رہد کو لیے سچا ہی سالی یہی جو ماں لگا گئی اگہ دم قاتل یہی جو ماں لگا گئی اگہ دم قاتل	کیا ہی ٹھیک ہو ماں مار کے نہیں گمان نصیب کہہ میں شکار کے نہیں تیرا عمرہ جو چکرا چکرا کے نہیں چڑھاؤ رنگ ابر ہمارے نہیں تو میرے نہیں ہستی ہزار کے نہیں یہی جو ماں لگا گئی اگہ دم قاتل
---	--

دل سے کہتا ہوں کہ تیرا دل میرا ہے
 میرا دل ہے تیرا دل ہے میرا دل ہے
 میرا دل ہے تیرا دل ہے میرا دل ہے
 میرا دل ہے تیرا دل ہے میرا دل ہے

ساقی مری بر کو تھریکے مین باؤن ہر واکر زخمی کو مین اب بھائی	اگر جھوٹا آئیگا سحابی مری مین اگستی و تری تیغ کی آب مری مری
جیسا کہ دل سے پھرا پھرا مری وار یو چھوہ یہ تم کو دے گئے مری سے	رہتا و کسان جلا گیا مری مری رہتا و کسی یا حساب ایسے مری مری
چشتی مری عشق کا ہر کئی نام	آؤ مین مری مری مری مری مری

میری مری مری مری مری مری	میری مری مری مری مری مری
--------------------------	--------------------------

چلے بن چکے دینا مین مکان مری مری حال دیوانو کا مری مری مری مری	اگر فلک تو مری مری مری مری مری میری مری مری مری مری مری مری
ہر قدم مری مری مری مری مری مری اشنای کا مری مری مری مری مری مری	دل کو مری مری مری مری مری مری میری مری مری مری مری مری مری
اس مری مری مری مری مری مری مری محل عشرت مین مری مری مری مری مری	چلے آؤ مری مری مری مری مری مری اگر مری مری مری مری مری مری مری

عشق مری مری مری مری مری مری	چاک مری مری مری مری مری مری
-----------------------------	-----------------------------

اگر مری مری مری مری مری مری مری	میری مری مری مری مری مری مری
---------------------------------	------------------------------

Handwritten marginal notes in Urdu script, likely commentary or additional verses related to the main text. The notes are written in a cursive style and cover the left and bottom margins of the page.

۱۲۰

ہم کو چاہا طلب سا غریب سا غرا اور بین
راہ اور کی اور سچا اور تو گرا بہر و بین
سوز و زون ہو تو کیا نخل شہر اور بین
ہم تینوں ہمیا کو کہ دل میں دھنچا بین
سعل بھی تھیری ہیں لیکن وہ تھیرا اور بین
ہر جو گری سی اسی شاید کچھ اٹھ کر اور بین
دیکھ تو ہر شب عیان تا بندہ اختر اور بین

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم
موسى عليه السلام في الدنيا
وآدم عليه السلام في الجنة
والنبي محمد صلى الله عليه وسلم
في الدنيا والآخرة

ہم تخاصاً کوہری دولت سمجھتے ہیں

ابھی اتریں آیا ہے بیچاروں کے قابو نہ
 متاع کو ہی مجرہ حقارت عشق ہی وہ
 ابھی مہمانین بیان زندگی کی ہرین
 وہ چشم سے آہر کی تیر کے عالم
 گناہ ناز و انداز و داد دل پر کھینچ
 کہ نہ مروت نہ ہر اس قسم کی رور

تسلیات و تحریکات
که در این کتاب مذکور است
در بعضی از آنها که در
این کتاب مذکور است
و در بعضی از آنها که
در این کتاب مذکور است

[Faint, mostly illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

دو گڑی کیلے کسوں سے یان آڑ ہو		دو ہن تم جاؤ کہ رستے ہوں دین
ایک دین بھی جو ذرا اونگہ خفا دیکھتے ہیں		اسے کھنکھانے کی آواز دینا
لاغری کو یوں تر و اندر کہیں کا ہوں	گو تراد مسوہ سرگرم خفاں ہوں	ہن عیان چھوڑو کہ جن کی ہن
یہ زمین کی ہن لین او وہ زمین کی ہن	ہن قلم برش تو گر ستم کشین کی ہن	شہسار گری سواہ آفتاب کی ہن
کھاؤ کچھ ہی نہیں دین کے یقین ہن	کھاؤ کچھ ہی نہیں دین کے یقین ہن	سب سے سب ہن کھاؤ کہیں کی ہن
اس کے اوتار کھنکھانے کی آواز دینا		تو زور اوتار مار کر آہوی ہن کی ہن
جو سمر تا قدم دوس سے میر کہیں	عرو حوس ہن انک آئینہ کہ کیا ہن	کبھی نکل نکلیں اور کبھی نہ نکلیں
تر و ہن نا زار و ابھی عجب طرح کے دین	جو تیر تو ناگو وار ہن جگہ تار کے ہن	ایکین نال نہ دولت دل نہ کین
نصیب ہے نہ اون آنکھوں کو نور بنیانی	نکین نہ راہ اصل کی وہ خون گرفتہ کبھی	نہ وہ پری کو تکیں اور نہ جو پری تکیں
		تر و سوا جو کسی دروہ ہن کو تکیں
		جو تیری نازک ہوا تیج کین کو تکیں

دو گڑی کیلے کسوں سے یان آڑ ہو
دو ہن تم جاؤ کہ رستے ہوں دین
ایک دین بھی جو ذرا اونگہ خفا دیکھتے ہیں
اسے کھنکھانے کی آواز دینا
لاغری کو یوں تر و اندر کہیں کا ہوں
گو تراد مسوہ سرگرم خفاں ہوں
ہن عیان چھوڑو کہ جن کی ہن
یہ زمین کی ہن لین او وہ زمین کی ہن
ہن قلم برش تو گر ستم کشین کی ہن
کھاؤ کچھ ہی نہیں دین کے یقین ہن
کھاؤ کچھ ہی نہیں دین کے یقین ہن
سب سے سب ہن کھاؤ کہیں کی ہن
اس کے اوتار کھنکھانے کی آواز دینا
تو زور اوتار مار کر آہوی ہن کی ہن
جو سمر تا قدم دوس سے میر کہیں
عرو حوس ہن انک آئینہ کہ کیا ہن
کبھی نکل نکلیں اور کبھی نہ نکلیں
تر و ہن نا زار و ابھی عجب طرح کے دین
جو تیر تو ناگو وار ہن جگہ تار کے ہن
نصیب ہے نہ اون آنکھوں کو نور بنیانی
نکین نہ راہ اصل کی وہ خون گرفتہ کبھی
نہ وہ پری کو تکیں اور نہ جو پری تکیں
تر و سوا جو کسی دروہ ہن کو تکیں
جو تیری نازک ہوا تیج کین کو تکیں

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

سب سے پہلے میری نظر کراچی میں

اگر تیری دل میں ہے جیسا کہ تیرے دل میں ہے
 عینِ بزمِ گلشنِ دل میں ہے
 بھول کے جوہنِ داغِ بدلی گلشن میں
 خاکِ کر دی کہیں آتشِ جلا کر جل دی

مگر میں کیا گھی کے چراغ اور کو قطر حلقہ ہیں

عالم عشق میں دلگیا کمال ہیں تو اپنی
 بزرگ شمع تم کرتے ہو سیر میں افروزی
 کسی کی عقل پر کرتے نہیں غصا
 کرو میں جید فتن بیچ پورا صید کا ہے
 یہ رستہ عشق کا حضرت دل کو لے کر تو رہا
 حجاز حلیہ دیدار جانان ہو خودی اپنی
 زمین سہل میں ہیں بھی کچھ شکر

6

کمان ہیں اور نہیں وہ جو پہلے تھیں مائیں محبت کی
 طہق سے کیا نیت فرق ہیں عجب اور ہیں

ہن کیاں ہے ہار وہ سیر جن کے دن
 تشبیہ دون اگر رخ روشن ہو تیروین
 کتنی دل سے اوس گل ہزار کی ہزار
 خورشید رویار سے کرتا ہے سرکشی
 نگاہ ہار ہار شکستہ بازی و زلفت کی
 جب عرش و آسمان کا موسم گذر گیا

کرتے بس میں ہر میں اوس تن کی دن
 پھر جائیں آفتاب سپر کن کردن
 کیا دیکھتا ہے ہن ایسی دیوانہ کی دن
 کیا لگ گئے ہن خلد کو شمع گلن کی دن
 پھر بھی تو نور شمع اوس تین کی دن
 تو کیا گذر نہ جائے رنج و محن کی دن

ترچہ جو ہو کے تم سے کہیں کچھ وہ اسے ظفر
بولو نہ تم کہ اونکے ہیں یہاں کہیں کے دن

عزل دیگر

ہندم جانی بجز غم و دوسرا کوئی مین
 نالہ دہ رسا استہین پھر گم کام کے
 اور بھی یون تو حسین ہیں لاکھوں ہی
 اگر نگاہ پارتو در آفت جان غنیمت
 رہن و الونکا عدم کو حال گس غم و جھوٹ
 آشنا ہیں جتن ہیں اپنی غرض کے آشنا

اور دوسرا دہ سوز آن کے سوا کوئی نہیں
 جب پیونجا تا گروش دلر با کوئی نہیں
 پر مری نظروں میں تجسا لقا کوئی نہیں
 پھر سکنا تجا کوئی تیر قضا کوئی نہیں
 اس طرف کو آجندگ انسی پھر کوئی نہیں
 خوب لکھا ہوا اپنا آشنا کوئی نہیں

۱۶۴

<p>کمان ہن اومین دہ جو پہلے تھین بائیں محبت کی طوق سرکے نہایت نرق ہن ہم چہ این این</p>	
<p>ہن اکبان ہمار وہ سیرتھن کے دن تشبیہ دون اگر رخ روشن سو تیر وین کنتی دل و اوس گل ہزار کی ہزار خورشید رو یار سے کرتا ہر سرکشی لکھت ہا رات رشک نہادی و رات کی جب شہر چاند شاہ کا موسم گذر گیا</p>	<p>کرتے بسیر ہن ہجرین اوس تن کے دن پھر جاوین آفتاب سپر کمین کو دن کیا دیکھتا ہوں ہن ایچ دیوانہ ہن دن کیا لگ گویا ہن شعلہ کو شمع لگن کو دن پھر بھی تو نور ہن اوس تھین کے دن تو کیا گذر نہ جائیگی رنج و محن کے دن</p>
<p>نر چھو جو ہو کے تم سے کہیں کچھ وہ اسے طفر بولو نہ تم کہ اوسنے ہن یا کمین کے دن</p>	
<p>غزل دیگر</p>	
<p>ہندم جانی بجز غم دوسرا کوئی نہیں نالہ و آہ رسا اسپس ہن پھر کس کام کے اور بھی یون تو حسین ہن لاکھوں ہی اور نگاہ پار تو دور آفت جان بھنب رہن و الونکا عدم کو حال کس کو پوچھو آتشا ہن جتن ہن اپنی غرض کے آتشا</p>	<p>اور دہسو ز آہ سو زان کے سو کوئی نہیں جب پہونچتا آگوش دلر با کوئی نہیں پرمی نظرون میں جیسا تھہ کوئی نہیں پھر سکتا تھو کوئی تیر قضا کوئی نہیں اسطرت کو آج کلک انہ پھر کوئی نہیں خوب لکھا ہن اپنا آتشا کوئی نہیں</p>

گروہش زود مکتوی زینین ایک جاقیم
 کہنے ہیں اوسکے ہاتھ قلم خطا یہ وہ
 آنکھیں جھونکے جو ہر دم تجھ کو دیکھ
 بسکا تو دالے آپ کے میری نظر میں
 اکھڑے ہو دو دھڑکی میں پھر قاصداً ظفر
 سے جواہر نامہ مراد و بہر میں ہیں
 رولیت واد جلد اول
 چھڑی کیا ہی سمندر کا ایکیا چڑھاؤ
 تم اپنی سچ کو اب پنج پر ہزار چڑھاؤ
 نکال زلت تباہ آؤ چھڑیا
 غلی میں رہو دانی آؤ اکر تم یک
 جلن سے آتش الفت کی دیکھ تم ہم
 بجا و مطر لو اس وقت تار بارہن کے
 پتنگ و اڑتے روز کے الفت پر
 وہ اڑے کے آؤ تم چنگ ایکیا چڑھاؤ
 جسے شرماء تم ختم حیا کو کھولو
 پانچوں مندری یہ جو ہر دم آن
 نامہ رکھی سرسری یہ کافر دل کو
 شل گل شوقی سے ایتہ کیا کو کھولو
 خون دل پتہ تاجی جلد شا کو کھولو
 جان من رخ بہ نہ تم زلف و نا کو کھولو

کیا خدا اس کو ملاوٹ کا بت خانہ فرما دے	سر کو گھبراتے جو اس کے در دیوار ہو
اسے ظفر اس سے بھلا کیا ہو لگانا دلکا	جو کہ واقعت نہ کبھی عشق کے آثار سے ہو
گر قتل کا ہو غم تو تمشیر دکھا دو	یا آ کے تم اپنی بیٹھے تصدیق دکھا دو
پتھر پتھر ہو پیش نظر رہ سہیں	تم ہکو اگر نہ لیت گر گہر دکھا دو
پتھر پتھر آئیں آئیں حضرت علی	نکاح ہو کر دریا کی زنجیر دکھا دو
یاں نکشش دل تھیں لگی ہون کھینچ	سے مجھسا کوئی صاحب تاثیر دکھا دو
اپنی ہی پر یہ آہ کہ ہو پچی ہو فلک نک	ور نہ کوئی ایسا تو ہن تیر دکھا دو
تم قیامت پھر ہو کون کس کی کیا ہو	ہو آج قضا کس کی گلو گیر دکھا دو
تینوں تواری سے ظفر دیکھیں تو اس دم	
اک اور غزل کہ ہن تحریر دکھا دو	
شعلہ جو سوز دل کی گلو گیر آہ ہو	پیکان منظر عیان وہ سر تیر آہ ہو
سبیل شریک چشم وہ ہزار ہوں گر	جون سر داب جو بیان تو قیر آہ ہو
دکھلاؤں میں جو سوزش و گلو تیر بھی	ہیران دلچھہ عالم تنویر آہ ہو
کلب جلی تو شمع جگر سوز سہ بنا	مانی جو کھینچی سری تصویر آہ ہو
مالان میں ایک عمر سے ہم سے ظفر	
کب اس کے دل میں دیکھے تاخیر آہ ہو	

کلیں جو سوز دل کی گلو گیر آہ ہو
سبیل شریک چشم وہ ہزار ہوں گر
دکھلاؤں میں جو سوزش و گلو تیر بھی
کلب جلی تو شمع جگر سوز سہ بنا
مالان میں ایک عمر سے ہم سے ظفر
کب اس کے دل میں دیکھے تاخیر آہ ہو

سر کو گھبراتے جو اس کے در دیوار ہو
اسے ظفر اس سے بھلا کیا ہو لگانا دلکا
جو کہ واقعت نہ کبھی عشق کے آثار سے ہو
یا آ کے تم اپنی بیٹھے تصدیق دکھا دو
تم ہکو اگر نہ لیت گر گہر دکھا دو
نکاح ہو کر دریا کی زنجیر دکھا دو
سے مجھسا کوئی صاحب تاثیر دکھا دو
ور نہ کوئی ایسا تو ہن تیر دکھا دو
ہو آج قضا کس کی گلو گیر دکھا دو
تینوں تواری سے ظفر دیکھیں تو اس دم
اک اور غزل کہ ہن تحریر دکھا دو

پیکان منظر عیان وہ سر تیر آہ ہو
جون سر داب جو بیان تو قیر آہ ہو
ہیران دلچھہ عالم تنویر آہ ہو
مانی جو کھینچی سری تصویر آہ ہو

کلیں جو سوز دل کی گلو گیر آہ ہو
سبیل شریک چشم وہ ہزار ہوں گر
دکھلاؤں میں جو سوزش و گلو تیر بھی
کلب جلی تو شمع جگر سوز سہ بنا
مالان میں ایک عمر سے ہم سے ظفر
کب اس کے دل میں دیکھے تاخیر آہ ہو

خدا کیو اسطے ای ہمد سونہ بو نو تم
 تمہارے عشق ذر سو کیا جانیں ہمیں
 سنو تم اپنی جوتج نگاہ کے اوصاف
 پتہ نام لایا کی کیا نامہ ہر وہاں سنو
 ہمارا ذکر نہ تم کیونکر اک جہان سے سنو
 تو میری زخم جگر کے لب دہان سے سنو

طفل وہ بوسہ تو کیا دیکھا ہر کوئی دشنام
 جو تم کو سنا ہوا دس شوخ دلتان سے سنو
 برحق ہیں جان سنا محبت تلافی سنو
 جنت تک کہ تیرے تیرنگہ کا ہر تہ ہو
 محفل میں اداس کی گریہیں آواز دوت سنو
 چاہی وہ یہ کہ ہو مجھ غرور شرف نہ ہو
 ہمارا زان درخوش آب یہ تو ای صدق سنو

اگر ہر دل میں محبت کا چراغ اچھا ہو
 کہی نہ سیر ہو جی می کشوں کا آسانی
 ہجوم داغ سے سو زل کو تیرے طور
 عذرا کو جس کو کس طرح نطق میں ترجیح
 دل اس کی زلف کو گوی میں گھر ہوا

اگر ہر دل میں محبت کا چراغ اچھا ہو
 کہی نہ سیر ہو جی می کشوں کا آسانی
 ہجوم داغ سے سو زل کو تیرے طور
 عذرا کو جس کو کس طرح نطق میں ترجیح
 دل اس کی زلف کو گوی میں گھر ہوا

کہ غلامی سے سب سے بڑا کی نصیب
 کہ غلامی سے سب سے بڑا کی نصیب
 کہ غلامی سے سب سے بڑا کی نصیب
 کہ غلامی سے سب سے بڑا کی نصیب

خدا کیو اسطے ای ہمد سونہ بو نو تم
 تمہارے عشق ذر سو کیا جانیں ہمیں
 سنو تم اپنی جوتج نگاہ کے اوصاف
 پتہ نام لایا کی کیا نامہ ہر وہاں سنو
 ہمارا ذکر نہ تم کیونکر اک جہان سے سنو
 تو میری زخم جگر کے لب دہان سے سنو
 طفل وہ بوسہ تو کیا دیکھا ہر کوئی دشنام
 جو تم کو سنا ہوا دس شوخ دلتان سے سنو
 برحق ہیں جان سنا محبت تلافی سنو
 جنت تک کہ تیرے تیرنگہ کا ہر تہ ہو
 محفل میں اداس کی گریہیں آواز دوت سنو
 چاہی وہ یہ کہ ہو مجھ غرور شرف نہ ہو
 ہمارا زان درخوش آب یہ تو ای صدق سنو
 اگر ہر دل میں محبت کا چراغ اچھا ہو
 کہی نہ سیر ہو جی می کشوں کا آسانی
 ہجوم داغ سے سو زل کو تیرے طور
 عذرا کو جس کو کس طرح نطق میں ترجیح
 دل اس کی زلف کو گوی میں گھر ہوا
 کہ غلامی سے سب سے بڑا کی نصیب
 کہ غلامی سے سب سے بڑا کی نصیب
 کہ غلامی سے سب سے بڑا کی نصیب
 کہ غلامی سے سب سے بڑا کی نصیب

ہوتا گین کی طرح سے ہے نامور رہی
 کر لیتا دل یہ نقش جو نیک بات کو
 دیوان طغی کا دیکھ کے کاتب ہیں کہہ رہے
 لکھیں کہاں تک ترسے ہم کلیات کو
 پیر معادی گزیر غرت تو قیر آہن
 گلے میں پہن جب زنجیر کو وہ پیری آہن
 پہن اوس ہنم کی دیکھ کر تصویر کا زہر
 دن پر سوز سینه میں بجا رہے وہ انکار
 گواہ بار و بکھر حجت یکساں ہو کر تار یا
 محل میں گاہی افسانہ کا تو قالب خاک
 عجب کیا فیض صاحب دل سے پوری ہو کر
 میل دتا ہی یاس کی طرف سے تار آہن کو
 کیا دیکھ کوئی اوس حیرت بخش کی نگاہ
 بوی عرق کی بار کے خوشی ہو داغ
 سودا گچھ نہیں تیری نقون کی انوری
 ہے سوتل ہوسد لب لبون تر جھین
 مینے دیا وہ سوز عشق میں جواب
 کہتی ہیں بادہ نوش نشہ میں شفق سخن
 جیسے دیکھنے کے لئے وہ تابی آفتاب کو
 ہم سو گتے نہیں کبھی عطیہ کو
 دیوانہ کر دیا دل خانہ خراب
 تھ بھی مینن نگار وہ جام شراب کو
 سبب لا جواب ہو گئی سنکر جواب کو
 نشیدہ میں آسماں کے چہرے شہنائے

<p>مجلس اول در بیان احوال و حال</p>	
<p>در بیان احوال و حال</p>	<p>در بیان احوال و حال</p>
<p>مجلس دوم در بیان احوال و حال</p>	
<p>در بیان احوال و حال</p>	<p>در بیان احوال و حال</p>
<p>مجلس سوم در بیان احوال و حال</p>	
<p>در بیان احوال و حال</p>	<p>در بیان احوال و حال</p>
<p>مجلس چهارم در بیان احوال و حال</p>	
<p>در بیان احوال و حال</p>	<p>در بیان احوال و حال</p>
<p>مجلس پنجم در بیان احوال و حال</p>	
<p>در بیان احوال و حال</p>	<p>در بیان احوال و حال</p>
<p>مجلس ششم در بیان احوال و حال</p>	
<p>در بیان احوال و حال</p>	<p>در بیان احوال و حال</p>
<p>مجلس هفتم در بیان احوال و حال</p>	
<p>در بیان احوال و حال</p>	<p>در بیان احوال و حال</p>
<p>مجلس هشتم در بیان احوال و حال</p>	
<p>در بیان احوال و حال</p>	<p>در بیان احوال و حال</p>
<p>مجلس نهم در بیان احوال و حال</p>	
<p>در بیان احوال و حال</p>	<p>در بیان احوال و حال</p>
<p>مجلس دهم در بیان احوال و حال</p>	
<p>در بیان احوال و حال</p>	<p>در بیان احوال و حال</p>
<p>مجلس یازدهم در بیان احوال و حال</p>	
<p>در بیان احوال و حال</p>	<p>در بیان احوال و حال</p>
<p>مجلس دوازدهم در بیان احوال و حال</p>	
<p>در بیان احوال و حال</p>	<p>در بیان احوال و حال</p>

Handwritten text at the top of the page, likely a title or introductory section, written in a cursive script.

Handwritten text in the top-left cell of the main table.	Handwritten text in the top-right cell of the main table.
--	---

Handwritten text spanning across the middle row of the main table.	
--	--

Handwritten text in the bottom-left cell of the main table.	Handwritten text in the bottom-right cell of the main table.
---	--

Handwritten text in the bottom-left cell of the main table.	Handwritten text in the bottom-right cell of the main table.
---	--

Vertical column of handwritten text on the right side of the page, continuing the narrative or providing commentary.

Large block of handwritten text at the bottom of the page, possibly a conclusion or a separate section.

کرے ہو کیا کیا سیان تم مکان آرا
 جان لب لکھی بیمار درد و حسیر کی
 غافل و ان کی بھی کچھ غاشا آرائی کرد
 اب تو ای رشک سیجا کچھ مسجائی کرد
 صمات آجیا ہے نظر میر جلوہ چانان بھین
 دیرہ دل میں طغیانیہ جو دنیا کی کرہ
 دیکھ کر بچ بچلی زلف چایا رات کو
 باوخال رخ میں سر چین سو چین
 چاکہ لکھی پیری تو ہوا سیان
 آپ یوں چھپ چھپ کوئی دین جاو
 سر سہ آنکھوں کی تیر و دشی آج ہو نگاہ
 دور چشم ماہ کی نمونہ لگ جا نظر
 تم چوکتی ہو کون کو ہوتا ہوشا آج
 اپنے دربانوں سے کہہ دو چین کو چین
 دور نہ ہو جائیگا دور بہت دیکھ رات کو
 دیکھو بوسہ نہایت ہو شراب سا ناگہ
 اندرون گلشن عالم کی مخالفت ہو
 نشہ کا ان محبت سے یہ کدہ بھین
 اپنی او حضرت دل خیر خدا ناگہ
 الامان ہنسوا یہی ہوا ناگہ
 چاہے اب تو اوس تنہی جگا ناگہ

بچه زنی که در میان آن
در وقت بازی با بچه ها
بچه ها را می بیند و می شنود

کونسی ملاپ کا رستہ قسم نکال کر لکھ
 پر اپنا صدقہ باہر قدم نکال کر لکھ
 کونسی کو نسخہ آزار قسم نکال کر لکھ

روایت ہای ہوزر جاہد
 و نسخہ ہای ہوزر جاہد

کونسی ملاپ کا رستہ قسم نکال کر لکھ
 پر اپنا صدقہ باہر قدم نکال کر لکھ
 کونسی کو نسخہ آزار قسم نکال کر لکھ

پھر وہ دلبر نو خطا خط خوشی سے خط
 کچھ ایسی تونی طرز رسم نکال کر لکھ

اس کے کھانے کی جگہ
 تیسرے نوم اگر کھانے کی جگہ
 نقش بر آب ہستی کی نہیں بچ پناہ
 دل پر گزرم نہ کوئی تو کیا ہو معلوم
 کیا کرین جائیں اگر آب نہم نادر کس
 اس کے کھانے کی جگہ
 قطر خون جگر پر مرے آب خوش
 اویکا ندرت تھا تیرنگہ کو دل میں
 کہ یہاں کھانے کی جگہ
 تو تمہارا سکون کیش کو دکھائی جگہ
 اوی حباب سپہ کمان گھر کے بنائی جگہ
 کہ یہی ناوک جانان کشاڑ کی جگہ
 گھر میں چلے ہو نوار کے پلا کی جگہ
 جا شادی پر نہیں ایک سہا کی جگہ
 وہی پانی کی جگہ وہی داک کی جگہ
 کہ نہیں اور کوئی اور کھانے کی جگہ

ہے یہ اسوہ قسم و بیخ مجرم عیبت
 نہیں سنبھلے میں خط دم کے سہا کی جگہ

یہ حال ہے کہ اچھا دل چار چار ہاتھ
 میں جانوں آگیا مری ملک تار ہاتھ
 سنے پہ دھڑکیہ در ایک بار ہاتھ
 ہو جا دسترس جو تری زلف تک مجھ ہاتھ

روایت ہای ہوزر جاہد
 و نسخہ ہای ہوزر جاہد
 کونسی ملاپ کا رستہ قسم نکال کر لکھ
 پر اپنا صدقہ باہر قدم نکال کر لکھ
 کونسی کو نسخہ آزار قسم نکال کر لکھ

روایت ہای ہوزر جاہد
 و نسخہ ہای ہوزر جاہد
 کونسی ملاپ کا رستہ قسم نکال کر لکھ
 پر اپنا صدقہ باہر قدم نکال کر لکھ
 کونسی کو نسخہ آزار قسم نکال کر لکھ

اے میرے دل کی باتیں
 میری زبان سے نکلتی ہیں
 میری آنکھوں سے نکلتی ہیں
 میری ہاتھوں سے نکلتی ہیں
 میری سانسوں سے نکلتی ہیں
 میری ہر بات سے نکلتی ہیں
 میری ہر حرکت سے نکلتی ہیں
 میری ہر بات سے نکلتی ہیں
 میری ہر حرکت سے نکلتی ہیں
 میری ہر بات سے نکلتی ہیں
 میری ہر حرکت سے نکلتی ہیں

و کھلے فتنے تراکتے ہیں نقاس طقس
یہ کھمبے کس سے بجنے خاتمہ قدرت

که جس کی ہو ترا مشہور نام بیوہ
بیوہ خیال بہن صبح و شام بیوہ
ہوای خلق کا گیرن از دھام بیوہ
بغیر بادہ و سیستاد جام بیوہ
سے ایک لائے کی خوشخرام بیوہ
از گامین نہ کچھ یغلام بیوہ
ہمارے عشق میں آؤں گام بیوہ

تیرا ایک کردہ کلام یہو وہ
 نصیب ہو گا نہ ہرگز وہ جو سترخ دہ
 تر شید محبت کی نعش پر قاتل
 ہوا شکستہ خون ہو بیفائدہ ہو دیر و
 ہر خواہ کے آگے عزت سے جھڑ
 ہوا دل میں آگے نہ ہو
 نہیں دین میں ہے نہ کسی کی
 نہ کھڑے رہے نہ آہ و نالہ

جو ذکر کیجئے پھر اسے غفلت نہ ہو کہ ذکر خدا
 اللہ کے ہر راہزن تمام یہود

کہ اگر کسی ہاتھ سے تو لہا تراق سے
ہوا نصیب کبھی اتفاق سے پیش
لے کر مام سے کیا اشتیاق سے پیش
بھر ہوا یہ لہر بر اتفاق سے پیش
نوا آ کر زم میں اک طراق سے پیش

نشے میں گئے اتارنا تھا ملاں کشیشہ
 جہن تو جام ہی پر پڑا تا رہا ساقی
 بہت نون میں چھوٹی ہوئی نیم فصل
 نہ کہ فلک سے طلب نثریت محبت کی
 اگر اشارہ ہو چھ چشم مست ساتی کا

[illegible]

عام الحالت کو دیکھ کر وہ بڑی غصہ ہوئی اور فرمایا کہ
 رات دن غفلت کو چھوڑ کر اس کی اصلاح کرو۔
 یہ سن کر وہ بڑی غصہ ہوئی اور فرمایا کہ
 اس کی اصلاح کرو۔

ایک سخت یاد تیرہ جوان بھولتی نہیں ہے
 لے لے چکیاں دل روتا ہے شکل بنیا
 جسکی نظریں گردش جام شراب کی ہے
 رست خیر کر سنا تو تھا انوں میں مجھ کو

جلد اگر مجھ کو تجھ میں ہی جمع دیا ساقی
 ہو جام کو کر انکو جام شراب ساقی
 دوران کے سہل جاؤ افسانیا
 لگتا ہے تار پاش تار بیاں ساقی

میں نے نشہ میں لکھو اور ایک منزل غفران
 ہر سو سے لے کر باؤں سے لے کر

کیونکہ کشتی کو ہر دم بحر حجاب ساقی
 باجم گل میں بھر کر صبا ناب ساقی
 پس اگر میں خوش آؤں کیونکہ نہ سیر رہا
 کشتی پر گمان پہ نہیں
 ابرو کا تیرے جلوہ دیکھا ہی شاید آؤ
 سنبھل ہو گیا پریشان ہو دیکھ نہ لے گی
 ساغر کشتی بہاری موت چھوڑ کر تھر رہا
 جو زلف رخ کو تیرے دیکھ کر ہو گئی
 اس پر اس پر ایدینوں کو گھسانہ میرے
 تھر رہا ٹیک ہا ہا تھر رہا کہ کشتی
 ساغر کشتی ظہر میں اتر رہی نہ گہرا

سب سے اپنا اندرون میں عید شباب ساقی
 آنکھوں میں جو کر دین ہم آفتاب ساقی
 کیفیتوں کے برای جام حباب ساقی
 لایا ہوں تیری خاطر جام شراب ساقی
 جو ماہ نوے شب کو پاؤں رکھا ساقی
 سوچ نیم کو بھی ہو تیج وہاں ساقی
 پیٹے ہن خون دل ہم جا شراب ساقی
 گیا جلوہ گر ہن باجم برق حجاب ساقی
 بہک صبا نہ گناہ آفتاب ساقی
 ساغر ہی ہو نہ تھا چشم برآب ساقی
 شیشے پڑی ہن خالی ہست خواب ساقی

[illegible]

میں شادی کا اگر حال دل پر ہوتا ہے تو وہی وہ حال میں
 میں شادی کا اگر حال دل پر ہوتا ہے تو وہی وہ حال میں
 میں شادی کا اگر حال دل پر ہوتا ہے تو وہی وہ حال میں

جگر اور دل کی کیا پوچھو ہے بس یہ ذکر جانے دے
 کمون کیا خاک اے خافل شکایت اس میں دو کی ہے
 اہم اور غم سے جو گزربے جگر پہ بندھ نہ کھلواد
 نہ پوچھو آہ کیا حاصل شکایت اس میں دو کی ہے
 کمون کیا شمع اور گلگیر کا ذکر میں تجھ سے
 سہرا پا شاہر محفل شکایت اس میں دو کی ہے
 شہرستان پر و شہرگان کی اپنے پوچھ مت ہر دم
 نہیں لکھو کہ یہ قابل شکایت اس میں دو کی ہے
 کیا جو تیغ و خیزنے ترے سوز دل ہی کا ہے
 زبان سے کیا کمون خافل شکایت اس میں دو کی ہے
 دکھایا اور ستوایا جو کچھ ہے دل کا وہ ہے

<p>شیشہ دل ہو بہت تازگی ہو گئی ہو اک دیا تقدیر پر ہو گوشہ ہاسون ہو گرد لکھا ہو ذرا وہ وہ قامت ہو آئینہ ذکر کر کھا ہو اچھا اس وقت ہو حق تعالیٰ ڈو یا ہو وہ لب لیون تجھے</p>	<p>ہو رہا ہے نشہ جام جو گلگون بچھو بوچھتا ہو کون شہر عشق میں ہو خاک میں ملایا گیا ہو سر گلشن ہو ایک عالم تھا تامل و راہی سادہ ہو اشک ہو کہ نہ کرنا اپنے ہو چاہیں</p>
--	--

وہ دُکھان کی تو یہ غم اس میں دو کی ہے
 دُکھان کی تو یہ غم اس میں دو کی ہے
 دُکھان کی تو یہ غم اس میں دو کی ہے
 دُکھان کی تو یہ غم اس میں دو کی ہے
 دُکھان کی تو یہ غم اس میں دو کی ہے
 دُکھان کی تو یہ غم اس میں دو کی ہے
 دُکھان کی تو یہ غم اس میں دو کی ہے
 دُکھان کی تو یہ غم اس میں دو کی ہے
 دُکھان کی تو یہ غم اس میں دو کی ہے
 دُکھان کی تو یہ غم اس میں دو کی ہے

میں شادی کا اگر حال دل پر ہوتا ہے تو وہی وہ حال میں
 میں شادی کا اگر حال دل پر ہوتا ہے تو وہی وہ حال میں
 میں شادی کا اگر حال دل پر ہوتا ہے تو وہی وہ حال میں

اگر چه هر که خاک کوکون بین چای چای در کج مگر در کج و چو اوجیا نیکاب سنگ ابر آه دل و خاک بین چو خاک بین چو خاک کوکون آه دل و خاک بین چو خاک بین چو خاک کوکون آه دل و خاک بین چو خاک بین چو خاک کوکون آه دل و خاک بین چو خاک بین چو خاک کوکون آه دل و خاک بین چو خاک بین چو خاک کوکون آه دل و خاک بین چو خاک بین چو خاک کوکون	باز خطا از سحر و جادو بر پاری دل بین بعد از مرگ کجده گریه بر پاری خاکساری خاک کی گریه خاکساری اور کوکون دم کی چو یان موی پاری آه دل و خاک بین چو خاک بین چو خاک کوکون آه دل و خاک بین چو خاک بین چو خاک کوکون آه دل و خاک بین چو خاک بین چو خاک کوکون آه دل و خاک بین چو خاک بین چو خاک کوکون
--	--

شکوه عیاری کا مارون بجای از نظر
اس تو بانی من می برسم باری باری

شیخ فرکان بیری کب لکون پانی بین چو شگره ز مرو کینچا میان یک یار و بحر و بر خالی بین گردش زردن دیکه آتش دل سو تو را میسر سینه را سینه دیکه کتری لب زده ان کو ماری شمر سیری آه و شک سو حیح زمین کای چو عشق من اوس شکول شسته است و پانی بین	ای حقیق البحر کا دیکه خوش باری بین گنبد نیلی تیرنگ نیل و ز پانی بین سے خوشکی بین بکلا تو صبور پانی بین چاهتا با احتدای اپنا گهر پانی بین عمل تیر بین چھیا جاگر گهر پانی بین وہ او دهر آتش بین بوزیر چو پانی بین کوہ بھی لشکون سیرت بکری پانی بین
--	--

Handwritten marginal notes in Urdu script are present on all four sides of the page, providing commentary or additional verses related to the main text.

[illegible]

کرتی و تازہ فتنہ بیا گردش فلک
لائی یہ وہ روزہ چکوتے نے

کہ دل ترا و سکو دیجے کس کو انہ ظفر
آئے نظر میں سکو و ن دلہائے نئے

مناسب کب خط و شمارہ دہر کے پتے ہو
 قصور و کسی شرکان کا مجھ سوز و نیند بنا
 طلب کتابی آبِ خضر آیتِ قائل سے
 باغِ امان سے آئے تھے تال و تال
 یہاں سے تھے تال و تال
 یہاں سے تھے تال و تال

عمری آواز زیر نام ہفتاد و ہشت
 تعلق ہو و مبدوم گون کے میکہ کی
 خیال پاشیری بر و نندہ اوتی ہو

تلف شہر میں یگین دل سے کیا چالاک ہستی
کہ دست کو کہن تو دیا گیا پھر کے نیچے ہے

<p>کے ابرو کی مری تصویر آنکھوں میں بھری اوس ہری رسا بڑھ گئی چروڑ غریبہ خواب میں دیکھا کیا میں مہر خبت رات بھر بجے آیا وہ شکار افکن کہ نکو کتو رام</p>	<p>بیل مہر کی جگہ نشتر آنکھوں میں بھری دیشیوں کی صورت و بھرا آنکھوں میں بھری او کو گھر کی جو مری تعمیر آنکھوں میں بھری تپائی آنکھوں کی تری تعمیر آنکھوں میں بھری</p>
--	---

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

[illegible]

لے دے اس کے لئے اور خود کے پھیلنے کو
 ہوا دل کو جگہ گنگا چھوڑ دے اس کی طرف کان
 اگر وہ کھتا اور سکوا دے اس کو ایسی مستی کر
 ہو ویسے محبت سب پر مہر لیکن دل
 کنارے گور کے جب عشق میں پھر تو یہ جا
 دل انسان کی ہر سہ آرزوی محبت پر

اور یہاں خدا ناما کی تائید کے لئے کمالیہ

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

خدا میں شہدین و ظفر ہل میں وہ رنگ	
و شہر و بی س میں بی با شہر و بی	
جبار و جبار سے و کما یا راجی و کما	کہ خدای نظر آتا مہر جاننا

Handwritten text in Urdu script, likely a signature or note, located at the bottom of the page.

[illegible]

[The page contains dense handwritten Persian script in Maghrebi style, likely from a manuscript related to the subject matter indicated by the title.]

ہزار گوس اگر کوئی ایک دم دودھ
چھوڑا وصل میں اس گل کے پتہ کیا کیا
ارادہ کیا جو خدا جانے پھر ہر اک خوا
گیا نہ خاک پہ پہنچے جوشِ شست نہ
منجھے تباہ مرا گیا گناہ کیا نصیصہ

مجال کیا رہ الفت میں دودھ دم دودھ
ہمیشہ ہم روش باد صبح دم دودھ
تھکاری گھوڑی جو کاغذ کا او بیٹھ دم دودھ
ہمیشہ او ٹھکے گیو کی بطخ ہم دم دودھ
جو مجھ پہ پہنچ کر تم جو مست دم دودھ

[illegible]

کچھ کہیں نہ کہیں کی صحبت کے
سہرا یا کرین بیکاک کے نصیحت کے
حذر اس قاضی کو کر رہی حیرت کے
یہی عاقل ہیں دل و دماغ کے
پوچھو کیا تو میں بازاری صحبت کے
ان کے ہیں گناہوں پر دست و
نعل پر دانہ تلے جا رہی عورت کے
اونسو ملتے ہیں جو میں عشق کے ملت کے
ہم بھی ہیں عاشق نہیں کیا تری جرات کے
کے سارے کہیں ہیں پائین شہوت کے
سناٹے کچھ قناعت کو قناعت کے

کچھ کہیں نہ کہیں کی صحبت کے
سہرا یا کرین بیکاک کے نصیحت کے
حذر اس قاضی کو کر رہی حیرت کے
یہی عاقل ہیں دل و دماغ کے
پوچھو کیا تو میں بازاری صحبت کے
ان کے ہیں گناہوں پر دست و
نعل پر دانہ تلے جا رہی عورت کے
اونسو ملتے ہیں جو میں عشق کے ملت کے
ہم بھی ہیں عاشق نہیں کیا تری جرات کے
کے سارے کہیں ہیں پائین شہوت کے
سناٹے کچھ قناعت کو قناعت کے

کچھ کہیں نہ کہیں کی صحبت کے
سہرا یا کرین بیکاک کے نصیحت کے
حذر اس قاضی کو کر رہی حیرت کے
یہی عاقل ہیں دل و دماغ کے
پوچھو کیا تو میں بازاری صحبت کے
ان کے ہیں گناہوں پر دست و
نعل پر دانہ تلے جا رہی عورت کے
اونسو ملتے ہیں جو میں عشق کے ملت کے
ہم بھی ہیں عاشق نہیں کیا تری جرات کے
کے سارے کہیں ہیں پائین شہوت کے
سناٹے کچھ قناعت کو قناعت کے

نہ کو کیا کام تو ہم کون شکایت دے
پہرے کب عند فنا سے ہیں محبت دے
چھوڑ کے دختر زکوہ ہیں کوئی مشورے
اک نگہ پر دل و جان دنوں کو دینے
محبت نہیں لانی کون میں کیا بستی
شعور پر وہ دھماکہ سو کو تو ہم میں
ماشوق کو نہیں کچھ کا فرد نیراسی کام
یہ شہر ستم رکھ ہی دیا سہرا پنا
محاسن ت میں جو دیکھا نہیں سکے
وہ محبت ملک سلیا کو مجھے کیا ہیں

اس ستم پر تو ظفر دیتے ہو تم دم اوپر
کیا ستم ہو جو وہ ہوں مرد مروت کے

دیکھو کون کر رہے تھے وہ شکاری کے
میں جو محفل میں تری جاؤں گلابی کے
تین ہلوم بڑھا جا میں کیا کیا کر
کینہ دو سیم کے رگتے ہیں میں شمشیر کے

کچھ کہیں نہ کہیں کی صحبت کے
سہرا یا کرین بیکاک کے نصیحت کے
حذر اس قاضی کو کر رہی حیرت کے
یہی عاقل ہیں دل و دماغ کے
پوچھو کیا تو میں بازاری صحبت کے
ان کے ہیں گناہوں پر دست و
نعل پر دانہ تلے جا رہی عورت کے
اونسو ملتے ہیں جو میں عشق کے ملت کے
ہم بھی ہیں عاشق نہیں کیا تری جرات کے
کے سارے کہیں ہیں پائین شہوت کے
سناٹے کچھ قناعت کو قناعت کے

کچھ کہیں نہ کہیں کی صحبت کے
سہرا یا کرین بیکاک کے نصیحت کے
حذر اس قاضی کو کر رہی حیرت کے
یہی عاقل ہیں دل و دماغ کے
پوچھو کیا تو میں بازاری صحبت کے
ان کے ہیں گناہوں پر دست و
نعل پر دانہ تلے جا رہی عورت کے
اونسو ملتے ہیں جو میں عشق کے ملت کے
ہم بھی ہیں عاشق نہیں کیا تری جرات کے
کے سارے کہیں ہیں پائین شہوت کے
سناٹے کچھ قناعت کو قناعت کے

وہ جس نے اپنے دل سے کسی اور کو پیار کیا وہ اس کو اپنے دل سے نکال دیتا ہے
 وہ جس نے اپنے دل سے کسی اور کو پیار کیا وہ اس کو اپنے دل سے نکال دیتا ہے
 وہ جس نے اپنے دل سے کسی اور کو پیار کیا وہ اس کو اپنے دل سے نکال دیتا ہے

جاسے پرچہ پر کا دل کی کیا اونکولے	پارہ دل قاصد ملک وان لیاٹنگے
جسکے چلنے کو نور شیدہ نشان بھی نق	او ملک شعلہ آہ و فغان لیاٹنگے
کرتے ہیں فکر عمارت میں بسروانی عمر	ایک اوشا کر اپنے سر پر کا لیاٹنگے

اسے طفر بہتر خاموشی خدا جائے کہ تو	کیا کسکا اور وہ لہجہ کیا گمان لیاٹنگے
------------------------------------	---------------------------------------

بہارِ لعل یا نہ تھکائی جلد سوم

گینا سا گیا لیاٹنگے یواؤ کے پیانے	کہ پی جاؤ گائیں تیری میں زکے پیانے
کئی جہ کے ہاتھ تو میں اس کے ہاتھوں	ہزار دن ہی گوٹ آج میناؤ کو پیانے
نہ سچو آئے انکو کہ ہر وقت سیر جو لٹی	تو میں اندر جو میری دل کے گائیکو پیانے
بھائی پر میری دل کے گائیکو پیانے	شرب خون دل بھر کر پیانے
اڑ او مرغ دل کو اور برنگ دل کو پیانے	سدایانی کو چپا سداؤ کے پیانے
تو می آنکھوں کو بایں دین شرب کے غول	پئے در لب جو بھر کر دوٹاٹنگے پیانے
دل تہا پردہ خوشہ انگو رہے میرا	کہ میرے اسے ہیں جب ہر جا کو پیانے
نہیں آئے کی جہ کی گائیکو پیانے	کبھی ساقی نہیں میناؤ کے پیانے

مے عیش طرب کا ایک طفرہ بھی نہیں ساقی	خلفہ آسمان میں پریشان دکھلاؤ کے پیانے
--------------------------------------	---------------------------------------

آج بوسے پر زلکی ہوئی ہو کر گئی	سیر اونکو ہاتھ پائی ہوئے رہی
--------------------------------	------------------------------

کی اگر تجھے بانی ہو تو
 راجہ پوری کی باطل اور کدو
 جی میں چا گیا یہ عقل شکر
 کہ نہ کیوں آئے روکا خامد ان شک
 بوجھل کی مسعود ویدہ تر گم ہوتی
 دیکھو تو کس کا دل جس کے کہتی
 شفیق سے ریاضت تو حق و حق
 راجہ سوزان جب دیکھا پاس ہوتی
 کہ پوری تاشی خورشید شکر ہوتی
 کہ نہ نہائی ہی باو جان مشعل ہوتی
 پہونچا کالی کا ستارہ لگا کر ہوتی
 سے لیا دل و سنا تو اب جو نہ ہوتی
 بھائی جہن باب طعن ہر کون اس طفر
 میں پیدا دوسکے جہت کے لگا کر ہوتی
 کہ یہ ہو چھ حال اپنا کیڑا کو ہوتا
 تم دوری میں تیرے دل کو شک ہوتی
 شکر اور ہمارے دیکھو کی گائیکو
 لگا کر ہمارے دیکھو کی گائیکو

کہ وہ اپنے دل سے کسی اور کو پیار کیا وہ اس کو اپنے دل سے نکال دیتا ہے
 کہ وہ اپنے دل سے کسی اور کو پیار کیا وہ اس کو اپنے دل سے نکال دیتا ہے
 کہ وہ اپنے دل سے کسی اور کو پیار کیا وہ اس کو اپنے دل سے نکال دیتا ہے

اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا
 اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا
 اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا
 اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا

جو دھڑ دھڑ سے کمان پائین جا کہ نقشے ایک سے کمان پائین جا دماغ ایسا کہ زیر آسمان پائین جا کہ جو اگر تھوڑا ہے تو کمان پائین جا تو آدین کمان ایسا کمان پائین جا کہ وہ ان تو نقش پائین جا	کہنے یار جا کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا
--	---

کہنے یار جا کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا	کہنے یار جا کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا
---	---

کہنے یار جا کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا	کہنے یار جا کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا
---	---

اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا
 اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا
 اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا
 اوس کو دیکھ کر کہنے لگا کہ کمان پائین جا

[illegible]

<p> گل سنین جام پر ساقی یہ کسی سیکش کا رات دن دہتا ہے جو آفسوٹ کے دہا میں سرسماں مینیاقت میں ہے کرکڑی ٹنگ کوئی دنگی کہ ترکان پر جو ہے دیکھو رہ زمین آتش فہم سے جگہ دل بھیت </p>	<p> خنجر گشت کش کہ اسکو گلابی ہے ہر مردم دیدہ ہے یا مردم آتی ہے ہر مہری لایا جو سو فکری کا بی ہے ہر خال کباب کے سرور کو کتابی ہے ہر میرا سبب نہیں دکان کبابی ہے ہر </p>
---	---

وہ جو چارے میں شتاب اتنی ثانی یہی

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

نفسِ رواستے بخوہم دل کھول کر اک بار خیمگل میں
زیارت کے لیے باران کی حاجت کیلیم طریقی

[illegible]

۱۹۳

تو بیارم کا حال ہے یا توانی کر
 ادھیا چاہتے ہوں تم جیسا کہ آج کل
 صبر و شہر تو چڑھ رہی ہیں لیکن اگر تیرا حال
 چھکا یا سہ نہیں ہے تو تیری زیر پریشانی
 نہیں ہے اس میں نہ گریہ نہ تڑپ ہے

پورا دستور پر وہ ہنس کر جو دیوار پر دے کی
 بنائی اندرون ادنیٰ ظفر تیرے سے ادنیٰ ہے

بال زلفوں کے چوہ منہ پر گھیر آئی تینگ
 چوہ چائینگے میں تنہا چوہ سایہ کی طرح
 کوئی قاتل کہ چوہ چوہ لالہ تینگے شکر
 شام بھی ہو کوئی کیا سبب تیرا آواز
 شہرہ آفاق ہو گیا لیکن میں ہزار
 لینگے تیرا تو ان صبر و خرد سے ہوش کر

انہی طرف جہاں تینگے ہم پھر کے کوہے یارو
 رنج و غم چاروں طرف سے ہو گھر آئی تینگے

وہ تو آج قاصد آئی تینگے کہیں آئی تینگے
 کہیں لینگے جو کہ دنیا کی طرح سے آجیا ہاتھ

گھر میں بیٹھ گھوڑی کا خنجر دینے پر
 پاتوں انہی یان دیں ہم سے چھلے تینگے

[illegible]

خلا جانے لطف ملک عدم کے رہن جو المون کی
فرائض سے گزرنے کی وجہ سے گزرتی ہے

بجائی گلرخان و بچھو گلستان فی
کیا شکوہ نہ ہوتا اوس صغیر کو در کج
ہم اوس سید کے ہن کہ جو دریاں فی
کے ہن کہ جو دریاں فی
کے ہن کہ جو دریاں فی

نطف حمد المولى محمد بن شيبان المولى محمد

نہ پوچھو کیا تہاں دنا کا کا خانہ ہو
 جلا ہوئی درخاکستر سیاں آئینہ بود میر
 قریبوں میں کہیں نہ لکھو اونی آنا
 سنیں ہتی ہریشہ ایک سی گائے مانگی
 امید لطف کیا کہ تہاں دفس کہ ہون
 سچا دے تہاں قاتل ہو کوئی گنہگار نہی
 صفائی دیکھ ہوں آئینہ فرودین کے دیر

کجایم که اینک در این عالم
 کجایم که اینک در این عالم
 کجایم که اینک در این عالم
 کجایم که اینک در این عالم

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

دوست اور بے باغ و بی باغیہ کی طرف سے
 کوہین صید کو بھی سر عید یاد دلائے
 کوہین صید کو بھی سر عید یاد دلائے
 کوہین صید کو بھی سر عید یاد دلائے

ہر ایک چار حکام پر چار غزالی کے
آپا نہ کام وقت پہنچ و ملائی کے
بوش بیون نے تہہ گریبان میں ڈالے
کیا بون بولوں ذرا نہ سنبھالے

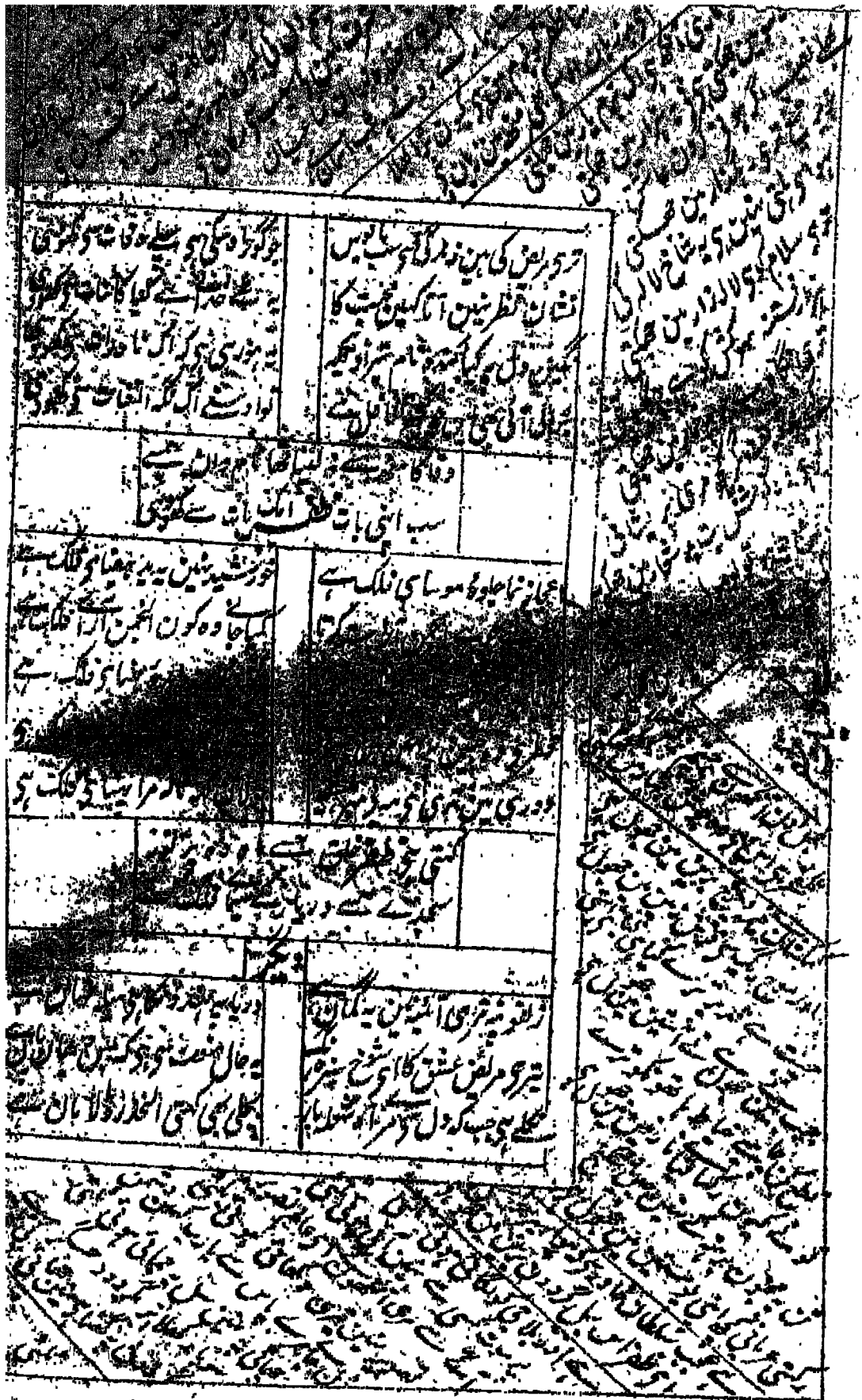
جو دل کو دھو سج ہے سوا اسکے اسے ظفر
قائل نہ استغیثہ کے ہم ہن شفا کے

ساقی اور چھاپے داغ میں بوجھ
صبا سو کی جو دامن راغ میں بوجھ
تو کرو ویر تیل کی جانو چراغ میں بوجھ
کھاسی کی سی جو ساقی یاغ میں بوجھ
بھرتی کے صبا یہ سر راغ میں بوجھ
بگڑنے کی جو درد کو داغ میں بوجھ

وہ خاکسار جون میں بھی کہ عطر علی کی طرح
مکہ رسی مری کچھ فواغ میں ہو ہے

کچھ اتفاق یہ تو کہیں اتفاق
اُن کے تیری دلگیر اشتیاق سے
حزین بھی اگر کوئی لائے عراق سے

پرونده جرمی و جنایت
ردیف پای طبع و حال
خیال است از عقلیات و کلام
که بنده جان بی آج پنداری
بماند سار و صفت چون که کنونی
لیکن باز گشتنی در گذات کنونی

تو درین کی بن زور گاہ کوں دس	یو گزراہ کی ہو بیٹے کوئی سو گز کوئی
نشان نظر نہیں آتا کہیں جنت کا	یہ لہجہ ہے کیا کائنات کو گز کوئی
بکین دل ہو گیا کہ ہر نام تیرا دیکھ	یہ بوری ہو کر اگل تا حد تک کوئی
پیر الی ہی چاہے کلاں سے	تو اسے اگل گز انجالت کو گز کوئی

دعا کا جو ہے نہ لیا تھا نام چل ہے	
سب اپنی بات چلے ان بات سے گز کوئی	

عجائز چاہو موسیٰ نلک ہے	خوشید نہیں یہ یہ ہمایو نلک ہے
	کسا جاوہ کوں انجن آرا فلک ہے
	یہ ہمایو نلک ہے
	یہ ہمایو نلک ہے

کنتی جو طہر ہے	
سکھ سے سے دہی سے کیا نلک ہے	

زلف و تیر ہی آئین یہ گمان ہے	دہی سے ہر گز کوئی یہ گمان ہے
تیرے مرقع عشق کا ایسے شیر	یہ حال صفت ہو کر کہیں یہ گمان ہے
پہلے ہی جب کہ دل کا مراہ شولہا	پہلے ہی کسی انکار کو لا مان ہے

کج بین سبھی کی رائے سے
 اس کا دل بھی تو بھرا اور جانتے
 جبر و قہر میں ہاتھ نہ ڈال رہا ہے
 بات اور کئی نہیں دل کی سنا ہی ہوئی تھی
 اس جہاں میں کلام کیا کہ چلے
 توبہ آیا اس کے چادر و جام
 اوس گلی میں ہم تو کیا توڑ دی
 اس قدر بیک منیا میں ہم کہا نہ
 کئے چلے کیا اس میں دغ و خدائے
 تو کراہو گاتھے تر سے بہانے
 اور تو چھوڑا نہیں گسٹے
 دل بھی قابو میں نہیں جب سے طفر
 چھوڑا نہ کہے بھروسہ پر چلے
 لا بھروسے لڑائی نہ تھا اچھی
 تر از کفن محبت ہو گئی طرح اچھا
 غمزد و گھناؤن جو میں غم تو بھگتا کر
 کہوں ہمارے اچھے ہیں رہا اچھی
 نہ ہی ملیں یہی اچھا نہ جو وہا اچھی
 مرے لیے جو یہی عشق میں نہ اچھی

کج بین سبھی کی رائے سے
 اس کا دل بھی تو بھرا اور جانتے
 جبر و قہر میں ہاتھ نہ ڈال رہا ہے
 بات اور کئی نہیں دل کی سنا ہی ہوئی تھی
 اس جہاں میں کلام کیا کہ چلے
 توبہ آیا اس کے چادر و جام
 اوس گلی میں ہم تو کیا توڑ دی
 اس قدر بیک منیا میں ہم کہا نہ
 کئے چلے کیا اس میں دغ و خدائے
 تو کراہو گاتھے تر سے بہانے
 اور تو چھوڑا نہیں گسٹے
 دل بھی قابو میں نہیں جب سے طفر
 چھوڑا نہ کہے بھروسہ پر چلے
 لا بھروسے لڑائی نہ تھا اچھی
 تر از کفن محبت ہو گئی طرح اچھا
 غمزد و گھناؤن جو میں غم تو بھگتا کر
 کہوں ہمارے اچھے ہیں رہا اچھی
 نہ ہی ملیں یہی اچھا نہ جو وہا اچھی
 مرے لیے جو یہی عشق میں نہ اچھی

اس کا دل بھی تو بھرا اور جانتے
 جبر و قہر میں ہاتھ نہ ڈال رہا ہے
 بات اور کئی نہیں دل کی سنا ہی ہوئی تھی
 اس جہاں میں کلام کیا کہ چلے
 توبہ آیا اس کے چادر و جام
 اوس گلی میں ہم تو کیا توڑ دی
 اس قدر بیک منیا میں ہم کہا نہ
 کئے چلے کیا اس میں دغ و خدائے
 تو کراہو گاتھے تر سے بہانے
 اور تو چھوڑا نہیں گسٹے
 دل بھی قابو میں نہیں جب سے طفر
 چھوڑا نہ کہے بھروسہ پر چلے
 لا بھروسے لڑائی نہ تھا اچھی
 تر از کفن محبت ہو گئی طرح اچھا
 غمزد و گھناؤن جو میں غم تو بھگتا کر
 کہوں ہمارے اچھے ہیں رہا اچھی
 نہ ہی ملیں یہی اچھا نہ جو وہا اچھی
 مرے لیے جو یہی عشق میں نہ اچھی

آبرو کے خیر و شیر سب جاتی رہی ما تھو بھی طاقت مجھ پر سب جاتی رہی بلکہ تاباں پر تنہو سب جاتی رہی وہ نصیحت اور وہ تقریر سب جاتی رہی	اگر تکرار برد تیری نگاہ تیرے کے کیا شکایت میں کاوٹ کی ظلم ہی کر گیا اوس رخ و چمن اگر آکر لگ گیا تو خوش دیکھتے تو ایسی صورت اور درخشاں کر گیا
خاکساری و ظفر دل کر دیا ایسا غنی دل سے اپنے خواہش اکیر سب جاتی رہی	یہ نگاہ رہ عیش و عشرت کی جا رہی ہر دم زبان پر شکر شکایت کی جا رہی بے تلوں کام کو شربت کی جا رہی کرتی وہ جسم مست جہاں لکھ لکھ رہی
خاک اوس گلی کی ستر راحت کی جا رہی کام جو کوشش تیرا سکا نام رہی وہ کیا شیرے شیرے شیرے سکا نام رہی توڑ کیوں خط میں کیا تیرا سکا نام رہی	خاک اوس گلی کی ستر راحت کی جا رہی کام جو کوشش تیرا سکا نام رہی وہ کیا شیرے شیرے شیرے سکا نام رہی توڑ کیوں خط میں کیا تیرا سکا نام رہی

رہی اس خطا کے لئے کاکس سیکس کے چنانچہ
 دل سودا دودھ چھوڑ دیا پانچویں
 ہزار روپے روزانہ تین ہزار روپے نہ چاہی
 غنیمت جان کر آٹھ سو نو سو روپے

دہشتہ سو روپے میں چھ سو روپے کا سودا
 دوسرے تین سو روپے کا سودا دینا اور کل سودا
 آٹھ سو روپے کا سودا دینا چھ سو روپے
 کو بی دو سو روپے کا سودا دینا

ظفر چشم گشاده کار هر شکاک گشاست تو
که کرتاد مین و ده شکل که چشم کل گشاده

<p> تا تو او را این کیا مت گمراه انکی خجسته تیر در فزون بین اندیشه اندری و صاف سینہ آسمان کے روانہ طے خاک پر تلان ہو رہی کیونکر کردی میری دم سرد ہدی کہتے ہیں راہ دل ہو دل پر جینے کی </p>	<p> وہ تو چرا ایک بات میں داند ایک ہی اگر آفتاب ایک ہی تو ماہ انکی ہی شہابی شمشیر ہی تو ایک ہے دوزخ کی کس طرح کوں چاہے ایک ہے بحر میں رہا بھی تو ہو چو راہ ایک ہے حالت ہی ایک کی نہیں آنگاہ ایک نہ </p>
---	--

فرمود و قیاس کردی شاکر و این نظر
او بتا و فی عشق من تو راه اکیس

چکر خیال کہ آئی گشت بہت سی ہے
 ابھی تو شیشے میں غوا قیامت سی ہے
 کہ ہر دم آج وہ زلف و تابست سی ہے
 یہ داستان غم جو دلربا بہت سی ہے

[illegible]

[illegible]

کی تو ہے نہ میری کچھ پاروں سے وصل پار کی
اے طغیانیہ منہ اندر بھی اگر پار کی کر دے

وادہ کیا طرزِ مستمحل جو مستمحل یاد ہے
 کیا سنا ہے تو جو اوس مار سادہ زلف کو
 بے بسی تھکے شکایتِ بقراری کی
 میں ہوں اور ن رات ہی جس چشم سیلوں کا
 دیکھ کر سنیں کو میں کہاؤں نہ گیند کو چہ تاب
 کج کر گیا مر و صبح خبر میرا دے

اک جہاں کے ستر ستر کر رہا فریاد کر
 کیا تھکاؤ دل کوئی کا کافراں تر یاد کر
 بات مجھ کو ایک ہی جہاں مضطر یاد ہے
 مرے مجھ کو یاد ہے ساقی نہ سا غریب ہے
 مجھ کو آج ہی تری زلفِ خضر یاد ہے
 اوس بت کافر کو کیا اللہ اکبر یاد کر

اسے نظر پڑھتا ہے خط میرا وہ اس عنوان
غیر کو میرا تا یا مضمون سن کر یاد دے

کیا جاگے پاس وہ گل رات کو گئے
 خیر نہ دیکھیں جو تری کر مجھ بیان
 جاسوس میو راہ میں تھو جبکہ دہین
 پر چوہہ حال ہوسرایت کا ضعف تو
 پیش نظر رہی وہ تصور صبح تک
 شاہرہ ساگ اُن کا کسی سے نہ ہوا
 کو کو بھل ہی جائیگی یہ گھر دھچم کے

چکے جو اپنے گھر سے نکل رات کو گئے
 ہم شمع و اندیمہ میں جل رات کو گئے
 قسمت سی اپنی بانوں جھل رات کو گئے
 دن لگا رہی اگرچہ سنہیل رات کو گئے
 کب سانس کی چشم کے گل رات کو گئے
 وہ عطر و ہوا کا گل رات کو گئے
 طفل مرثک گو کو بھل رات کو گئے

[The page contains dense handwritten Urdu script arranged vertically from right to left.]

وہی کہ جو اس کے لئے ہے وہی کہ جو اس کے لئے ہے

<p>رہاڑی کوئی دنیا میں رہو گی کیا کنفی وہ بچہ بیکران دریا الفت پر نظر جگا</p>	<p>اگر زمان تقصا ہے قید خاص حاصل نہ کچھ آقا آتا ہے نہ کچھ انتقام نام</p>
<p>ہمارا لٹا کر دل زلفت کے پھندے میں کیا آو ظفر یہ مرعہ زبر کب نہ روام آتا ہو</p>	<p>بارہا چھوڑ قفس سے بارہا پکڑی گئی کچھ مری بارہا دل کی دوریا پکڑی گئی</p>
<p>ہم سنے ہیں آج اویسیا دیکھا پکڑی گئی تیری کو پیسے میں گو خطا جاب پکڑی گئی</p>	<p>پھر نہ ہم سودا اپنے زلف تو پکڑی گئی یہ نہ یاد رہی چوڑا یا دویسیا پکڑی گئی</p>
<p>جیتے جی چوڑا نہ زلفان مجھ سے کبھی کیون نہ ہی تھی اویسیا شکر فغان خدایا</p>	<p>ایسی ساعت تو تمھاری متیلا پکڑی گئی کان گلشن میں گلگون کچھ پکڑی گئی</p>
<p>بہتے چوری کوئی زلفت یار میں جاتے تھے حضرت دل سے ظفر اچھا ہوا پکڑی گئے</p>	<p>سر پہ ہیں اپنے جا آپ قیامت جنگو الفت مین ہم اوس پر الفت</p>
<p>ہم جو ہیں یاد ترا جلوہ قامت کرتی جو ہیں ہمیر ہم اوس پرین محبت کرتی</p>	<p>دور کس طرح سے وہ دل کی کردار کرتی حاکم میں انکو ملانا تھا ہمارا منتظر</p>

Handwritten text at the top of the page, likely a title or introductory verse, written in a dense, cursive script.

<p>وہ رشک گل چمن میں اگر اویسبا ہو گرتا چارہ مجھ سے رخصتی خزاں کا خندان ہوں خراش جگر و خروش دل بارش کے وقت چکر بجلی بھی بیشتر ہوا میں کون انجم شب تاب ہے تو نے گل چمن شایہ نہ شنیم کوئی قرار</p>	<p>بہر منہ ہو گیا ہونچہ کوئی کھلا کیونکہ نہ چارہ ساز یہ میری تھا جسطرح آتش سے کوئی آفتاب منہ رہے پیر برق و شوق ہم بجا منہ لکھ مسیح و انور میں وہ تھا ہنس کیا رکھ اس چمن میں کوئی اگیا رکھ</p>
---	--

پروا کو اسے عشق میں چلنے سے اپنے کام
 پروا نہیں کہ شمع ظفر روئے یا ہنسے

<p>وہشت آفت میں چلے گزرا و خوں توڑ کے اپنے تاجیبت داسن فقط توڑ کے گرا سون کے پیر تیرا توڑ کا جو دھل کی شب سخت ہو دل پر کجنگ دیکھ خال رسا کی کتو ہین آپس میں توڑا و منہم اگر تعمیر اچھی کی تو کیا بیڑا نہ کیا عجیب گر گنہرا افلاک سے اشک دل نہ شیشہ جام نہ توڑ تو ہین بات ایسی بزر بات کیا کرے کوئی ظفر</p>	<p>آسمان بھلا لے پاؤ ہلوس توڑ کے آتور ہیکل او خوں تار فقس توڑ کے ہو مکمل بھاگینگے وہ اکہ تیرے توڑ کے وہ بے تو چنیدون ہم چمن کو توڑ کے کیون چایا یو یونین پر گس توڑ کے لوگ سنجائیگے اک دو برتن توڑ کے پھٹیکہ در جو رشید کے زریں کس توڑ کے زمر بھی چھوڑ ہی ہین دست حسن توڑ کے دی چوگر اساج اب تک باروں کو توڑ کے</p>
--	--

Handwritten text at the bottom of the page, continuing the poetic or commentary text, written in a dense, cursive script.

نہر گزشتہ در کوہ زمیں میں نہر کی جا ہما	ہوئی یہ نام دان کہ یہ غرار ہے یا غرار
ظفر اس نوک شرکان کا تھو اب کین پھوڑو	چھوڑے اپنی آنکھیں تین تو کون خارا ہے یا تھوڑو
رکھکے تم زلف میں شاہ بہر سوچا پھر	دل صبا کہ پہن رنگی آ رہی پھر
مردوش عشق میں تیرا تیرے سر گردن	دن این کہ دیکھو گدش جاری پھر
پھر تیرے ہن غریب گردن میں جو ڈول کی	تو کچھ پھر پھر تیرے ہنار دن پھر
اچھٹکارا گھسے پھر پھر پھر پھر	سطح کا یہ کوہ ہم رنج کے مار پھر
بجور ہی جو کیا لوگ کتا ماہم پھر	ہر وہ ریا کار کتا پھر
مے ای جان جان کہ شتر دل پھر	پھر پھر پھر پھر پھر پھر
پاس کپ کر کے کسی کا ہن	پھر پھر پھر پھر پھر پھر
سر پہ جو آ پھی اسنے ہون اقرار پھر	پھر پھر پھر پھر پھر پھر
نظر ہر آن شکل نامہ بہر دودن کی	خدا کا کہ وہ کی کیا ہر دودن کی
ترو کا تھو بہت ایت کی تھی پھر	ننا زناج گراؤ تھو گراؤ کی
کسی حق عشق میں جات پھر پھر	وہی پیش آد دل تھو یہاں کی
ترو شست میں تھو تھو تھو تھو	کمان تھی آ کی صورت نظر دودن کی
ہیت بکل تھو تھو تھو تھو تھو	بھوک ک آج آد رشک تھو دودن کی
جو دودن کی تھو تھو تھو تھو	وہی آخر تھو جان پھر دودن کی

بل بے پیش عشق کہ اگر کسی شب رو	ہے سیر مسامات جون میں کھلتی
جنتک یہ مقالہ کچھ کھلتی ترائی	و بات چری سوچ و سخن میں کھلتی

یوسف و زلیخا

سب سے بڑی مہی سیٹ قرن دہین سے نکلتی

سینہن جاتی مردوں کی پریشانی سنیں
تباہی تیری شمشیر مضافاتی سینہن جاتی
اگر وہ ایک اور کسی ہرزہ عقل پرانی سینہن جاتی

کردن کیا نادر است اگر با جانی چنین
 به جز این در حق و حرم و حین کسی
 که در این دنیا به دنیا نماند

مرحوم شریک علی بیگ

[illegible]

نیچر نیچر نیچر

طبیعت پر جان پری میں بھی ہوا کی طرح
سنن مٹی سخن مسیحی، سخن دانی سنن دانی

اگر ایہ دیکھو کہ وہ تو میری سیر کی سیر کی ہے
وہ کوئی تری ہرگز صتمہ کی نہیں تری

نه تو را دوستی اختیار و او از زمین بگری
چون از شکلی که در سر او من می آید بگری
بر یک نفس با آفرین من هم مرگ و یکن

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

هم صی احمد ماکانی
ساعتی نیکو گویند و نام خود
شع کبیطی چشم بمصکوبم علی گئے
علی ندولی آرزو بای قسم حیدر
شبنم دلی کبیطی پھر ردی ہم کو
چو رویان کاسینا حیدر علی گئے

وہ جس نے اپنے دل میں یہ سوچا کہ میں نے اپنے
 دل میں یہ سوچا کہ میں نے اپنے

چشم گزوم چرخین جانانا جانے
 مجھ کو تو ہی کام میں تھا جو بے شمار
 میں خیال تو
 اس دل خراب میں جو عشق ہی میں
 شوق نظارہ ہے ہوا و سمندر و قرا
 ہم پر صبح و شام کی اسیری کیا واسطے
 محبت میں ہم جو رہے گا جو ہیں
 واقف تین جوارز محبت و دوستی
 یوں رفت و آمد کو دل میں جاگ رہا

ہم سر کو نہیں مل رہی دیکھا جاتے
 دیکو آئیں جو ہیں اور دیوانا جاتے
 دل ہی کو تو ہم ہیں ریختا جاتے
 تو ہم تمام کچھ ہیں دیوانا جاتے
 ہم طائر نظر کو ہیں پروانا جاتے
 خط کو جو دام خالی کو ہیں دانا جاتے
 وہ جاگتی سو ہیں اسے جیانا جاتے
 واعظ کو ہیں کلام کو افسانا جاتے
 ہیں اسکو زیبے رندا تا جاتے

[illegible]

ہمارے راز دل کے چھو گھنٹے ہر کہیں گئے
 ہر سہی دل تیری ہم جو کہتے ہیں تو ہر کہیں گئے
 اگر ادھر تو ہوتے تیرے ابھی ہم میں کہ جہو
 درویش تیرے ساتھ جو کبھی بھیونی
 ہر نقش لعل تو سب کے ترے ہو تو یوں ہیں
 صہیف سوز دل ہم گریبان میں مہر میں
 کو طعن اشک نظروں میں چہرے
 زمین ہر پادشہ اور خورشید اشک چہرے
 ہماری صرصر نالی کے اچھے چہرے ہیں
 ہماری آنکھوں میں سب کے سب درد و غم ہیں
 تو ہر کہیں گئے گریبان میں ہر کہیں گئے
 تو جہو شمع آسائے سب کے سب ہیں گئے
 طعن اشک نظروں میں چہرے
 اگر چہ وہ مہر لعل تو ہر کہیں گئے
 ہر وہی مہر میں ہر سہی غلٹی کی سیر کی
 ہر روز خار زار حیدرانی کی سیر کی
 ہر شب میان اندر حیدرانی کی سیر کی
 ہر جہو شمع آسائے سب کے سب ہیں گئے
 کیا خوب آج وہ اندر حیدرانی کی سیر کی
 اس تیکہ میں ہر کہیں گئے گریبان میں
 دیو ہر جہو شمع آسائے سب کے سب ہیں گئے
 دیوان افوری و حسنائی کی سیر کی
 اس کی شکل تمہارے سینے ہر کہیں گئے
 اندر حیدرانی کی سیر کی

ہر وہی مہر میں ہر سہی غلٹی کی سیر کی
 ہر روز خار زار حیدرانی کی سیر کی
 ہر شب میان اندر حیدرانی کی سیر کی
 ہر جہو شمع آسائے سب کے سب ہیں گئے
 کیا خوب آج وہ اندر حیدرانی کی سیر کی
 اس تیکہ میں ہر کہیں گئے گریبان میں
 دیو ہر جہو شمع آسائے سب کے سب ہیں گئے
 دیوان افوری و حسنائی کی سیر کی
 اس کی شکل تمہارے سینے ہر کہیں گئے
 اندر حیدرانی کی سیر کی

Handwritten text at the top of the page, likely a title or introductory note, written in a cursive script.

<p>کسی صورت میں ہوتی ہوگی ہر سون ایک کچھ اپنا عجیب لکھ کر ہونے کیا سبب کہتے ہیں ہم ہر سون آیا اگر یہ سوا لہجہ میں غل ہونے گئے آئنی خبر سے سنبھل ہونے کیا میری جان کو درخشاں ہونے</p>	<p>ہر سون سے جو کچھ رو بہل ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے</p>
---	---

ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے
 ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے

<p>ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے</p>	<p>ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے</p>
---	---

ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے
 ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے

ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے
 ہر سون کی کوئی ہر سون ہونے

Handwritten text on the left margin, continuing the narrative or providing commentary on the main text.

Handwritten text on the right margin, continuing the narrative or providing commentary on the main text.

Handwritten text at the bottom of the page, likely a conclusion or a separate note.

کھانا اگر پر کسم نہ پانی جو آب تن
 زمین البجادہ آب کو وہ بھلاں
 جاتا ہی ہا ہی دھوپ میں سیاہ ہونے
 کرتے تھے آب بخیر و شمشیر سے منو
 روح نبی و روح علی روح فاطمہ
 اگر حکم ہو تو پہلے ان میں آب پڑے
 لکھنؤ کی اپنی دولت ایمان بن جائے

اسی طرح کہ میں باواری
 تو اور زور دے کہ میں
 بہکری یار میں جسے حق میں
 مجب میں سرسبز ہی
 جو اسے ہو دل کی طرف
 شب صال میں ہم سب کے ہیں دل پر
 سلام

ہمارے مجرئی شفا
 کون سی بین ہو
 کون سی بین ہو
 ایاز و
 حاضر و جان
 دیا میں خیر و زور

کھانا اگر پر کسم نہ پانی جو آب تن
 زمین البجادہ آب کو وہ بھلاں
 جاتا ہی ہا ہی دھوپ میں سیاہ ہونے
 کرتے تھے آب بخیر و شمشیر سے منو
 روح نبی و روح علی روح فاطمہ
 اگر حکم ہو تو پہلے ان میں آب پڑے
 لکھنؤ کی اپنی دولت ایمان بن جائے

[illegible]

خاتمہ الطبع

الحمد لله والمنة کہ ان ایام فرخندہ و فرجام میں انتخاب لاجواب کلیات غزلیات شاعرانہ
 تعلیم و دانش و سخن حضرت علیہ المتفقہ الرحمۃ ابو طفر محمد سراج الدین صاحب
 اہل کرامت و عظمیٰ عظمت جبروت اور فقیر دوست بلکہ خود درویش
 اور تارک دنیا تھے اور جنکا کلام پر پائیزہ برد لغزیزہ و انعام الکافی عالم میں شہرہ و
 صحت کے سال آتا ہی یہ حضرت آخر بادشاہان ہلی کے ہوئے انکی تخت نشینی کی
 (سراج الدین) اور (ابو طفر) (سراج الدین) ہی اختصار منتخب میں
 مناسب کا پور میں پسر میں سے (سراج الدین) اور (ابو طفر) پر ایک
 ہمارے گو مالک بطبع دام ایما لہ باہتمام کامل میں (سراج الدین) صاحب عالم
 می ۱۹۱۲ء سنخوین مرتبہ مع ہر

ایسے طبع از سنخوین عدیم المثال مورخ کامل نشی بجلوہ ذیالضنا عارف

طفر کہ بد و شہنشاہ ملک شہر جن

ہمای سال سی بی بدوی ل عارف

از سنخوین جاد و بیان مولانا محمد حار علیا صاحب

رین یوان حصہ آگین شائع گشت نہایت بہتر احار محمد علی

1916531

CALL No. ۳۵۳۳ ACC. No. ۳۷۷۹

AU ۱۹۱۶۵۳۱

طفرہ سرائف الدین

منتخبہ کتابت علیہ دت لکھنؤ

MAULANA AZAD LIBRARY ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamp, above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 10 Paise per volume per day for general books kept over - due.

